

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 3.9.2025
COM(2025) 463 final

2025/0255 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

**om oprettelse af programmet for retlige anliggender for perioden 2028-2034 og om
ophævelse af forordning (EU) 2021/693**

{SEC(2025) 547 final} - {SWD(2025) 550 final} - {SWD(2025) 551 final}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

Ifølge forslaget skal forordningen anvendes fra den 1. januar 2028 og forelægges for 25 EU-medlemsstater. For Irland og Danmark finder bestemmelserne i protokol nr. 21 og nr. 22, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), anvendelse, som illustreret i afsnittet om variabel geometri på side 8.

• Begrundelse og formål

I artikel 3 i TEU fastsættes følgende: "*Unionen giver borgerne et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed*". Retfærdighed er tæt knyttet til Unionens værdier, som er nedfældet i artikel 2 i TEU. Disse kerneværdier indebærer behovet for uafhængige domstole, der fungerer inden for rammerne af effektive og velfungerende retssystemer af høj kvalitet, som er i stand til at beskytte de grundlæggende rettigheder og friheder, der er sikret ved EU-retten, navnlig ved at sikre adgang til klage og domstolsprøvelse for mistænkte, tiltalte, personer, der er eftersøgt i forbindelse med europæiske arrestordrer og ofre for kriminalitet. Domstolenes uafhængighed udspringer af de fælles forfatningsmæssige traditioner, som alle medlemsstater deler, retsstatsprincippet, der er nævnt i artikel 2 i TEU, medlemsstaternes forpligtelse til at tilvejebringe retsmidler, der er tilstrækkelige til at sikre en effektiv retsbeskyttelse på de områder, der er omfattet af EU-retten i henhold til artikel 19 i TEU, samt af den grundlæggende ret til et effektivt retsmiddel ved en domstol, som fastsat i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ("chartret"). Ud over at være i overensstemmelse med Unionens værdier er et velfungerende EU-retsområde med effektive, velfungerende og modstandsdygtige nationale retssystemer nødvendigt for et blomstrende indre marked og er også en forudsætning for økonomisk vækst og konkurrenceevne.

I de seneste år har EU kombineret flere instrumenter for at opbygge et EU-retsområde, der er baseret på gensidig tillid,. Flere lovgivningsmæssige og politiske initiativer¹ er blevet vedtaget og støttet, også takket være målrettet EU-finansiering.

Siden lanceringen i 2014 har programmet for retlige anliggender aktivt støttet oprettelsen af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed ved at fremme retligt samarbejde baseret på gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser. Programmet har også fremmet medlemsstaternes overholdelse af retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder samt støttet et velfungerende og uafhængigt retssystem. Dette har ført til konkrete fremskridt i hele EU, idet de nationale retssystemer f.eks. er blevet mere effektive, og de retlige aktører nu er bedre informeret og rustet til at anvende den relevante EU-ret, f.eks. om anvendelsen af procedurer og mekanismer for grænseoverskridende retligt samarbejde. Samtidig forbedres

¹

Det drejer sig bl.a. om strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU, EU-strategien for ofres rettigheder, Rådets strategi for europæisk e-justice, EU-strategien for børns rettigheder og Kommissionens kommende strategi for digitalisering af retsvæsenet, der har til formål at fremme den digitale omstilling inden for retsvæsenets systemer. For yderligere at opretholde retsstatsprincippet oprettede Europa-Kommissionen desuden retsstatsmekanismen, herunder den årlige retsstatsrapport, hvori udviklingen i retsvæsenets uafhængighed, rammerne for bekæmpelse af korruption og adgangen til domstolsprøvelse i medlemsstaterne evalueres. Med den antikorruptionspakke fra Kommissionen, der blev vedtaget i 2023, indførtes omfattende foranstaltninger til bekæmpelse af korruption, øget gennemsigtighed og beskyttelse af retsvæsenets integritet i hele Unionen. EU har også vedtaget en [strategi for den indre sikkerhed](#) og en [dagsorden for bekæmpelse af terrorisme](#).

den praktiske beskyttelse og fremme af rettighederne for børn og andre sårbare grupper (f.eks. personer med handicap), der er involveret i retssager, fortsat.

Der er gjort betydelige fremskridt², men det er fortsat en vedvarende udfordring at opnå et effektivt, virkningsfuldt, tilgængeligt, modstandsdygtigt og digitaliseret EU-retsområde baseret på retsstatsprincippet. Dette kræver fortsat en koordineret indsats fra EU og dets medlemsstater. I de politiske retningslinjer for Europa-Kommissionen 2024-2029 understregede formand Ursula von der Leyen, at respekten for retsstatsprincippet fortsat bør være "*en forudsætning for EU-midler*"³. Dette understreger den afgørende rolle, som EU-finansiering spiller i forhold til at imødegå vedvarende udfordringer.

Faktisk er beskyttelse og fremme af de grundlæggende rettigheder på trods af EU's engagement en vedvarende udfordring⁴. Disse rettigheder – såsom retten til et effektivt retsmiddel og til en upartisk domstol, beskyttelse af whistleblowere og deres ret til ytringsfrihed, tilknyttede proceduremæssige garantier for mistænkte og tiltalte samt eftersøgte personer i forbindelse med europæiske arrestordrer og ofres rettigheder – er centrale med henblik på retfærdighed og retsstatsprincippet. En effektiv gennemførelse af disse rettigheder er afgørende for at opbygge tillid til retssystemet og sikre, at alle, herunder de mest sårbare, effektivt kan udøve deres rettigheder i EU som et område med retfærdighed. Som det imidlertid også fremgår af årsberetningen for 2021 om anvendelsen af chartret, afspejler fragmenteret anvendelse af EU-retten og huller i retsbeskyttelsen⁵ de vedvarende udfordringer på dette område⁶.

Desuden er fremskridtene med digitalisering i hele EU ujævne. EU's vækst og konkurrenceevne afhænger i stigende grad af digitalisering, herunder i retsvæsenet. Digitale værktøjer og kunstig intelligens (AI) kan hjælpe offentlige forvaltninger, herunder domstole, med at levere hurtigere, mere tilgængelige og omkostningseffektive tjenester. Samtidig giver brugen af kvalificerede tillidstjenester såsom elektroniske signaturer og segl fordele med hensyn til bekvemmelighed og retssikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende transaktioner og bliver stadig mere relevant for gennemsigtige og pålidelige retssystemer. Den kommende udrulning af den europæiske ramme for digital identitet og de kommende europæiske virksomhedstegnebögen forventes også at lette digitaliseringen yderligere og opbygge tillid. Effektive og gennemsigtige retssystemer øger retssikkerheden, tiltrækker investeringer og styrker det grænseoverskridende samarbejde i civil- og strafferetlige sager.

² F.eks. har indsigt fra [EU's resultattavle for retlige anliggender 2024](#) og data indsamlet via nylige [Eurobarometerundersøgelser](#) vist fremskridtene i medlemsstaternes bestræbelser på at skabe effektive nationale retssystemer, men denne indsigt tyder også på, at der fortsat er behov for forbedringer. Mulige forbedringer omfatter: i) behovet for at mindske retsafgifterne, ii) adgang til retshjælp, iii) fremme af frivillig anvendelse af alternative tvistbilæggelsesmetoder (ATB), iv) støtte til deltagelse af personer med handicap som fagfolk i retssystemet og v) lettelse af adgangen til retsvæsenet ad elektronisk vej, da udbredelsen af digitalisering i de nationale retssystemer i EU's medlemsstater fortsat er noget svingende. Desuden er grænseoverskridende kriminalitet siden 2020 fortsat med at stige, hvilket tyder på, at grænseoverskridende retligt samarbejde kun vil blive vigtigere.

³ [Politiske retningslinjer for Europa-Kommissionen 2024-2029](#).

⁴ Særlig Eurobarometerundersøgelse 487b. Også Særlig Eurobarometerundersøgelse 552: Lidt over seks ud af ti respondenter (62 %, et fald på 3 procentpoint siden 2021) angiver, at de er bekendt med EU's charter om grundlæggende rettigheder, herunder en fjerdedel af alle respondenter (25 %), der har hørt om det og ved, hvad det er. Næsten fire ud af ti (37 %) af alle respondenter har hørt om chartret, men ved ikke rigtig, hvad det er.

⁵ [435ae4e8-f5f4-432b-a391-b05468474a1e en \(europa.eu\)](#).

⁶ [Beretning fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: "Beskyttelse af de grundlæggende rettigheder i den digitale tidsalder – Årsberetning for 2021 om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder"](#).

Digitalisering mindsker byrderne for retsvæsenets aktører, forbedrer adgangen til sagsakter og giver borgere og virksomheder mulighed for at interagere med domstolene på afstand. Dette øger gennemsigtigheden, sparer omkostninger og understøtter den økonomiske produktivitet. Desuden er digitale retssystemer mere modstandsdygtige under kriser, hvilket sikrer kontinuitet og styrker offentlighedens tillid.

Det hurtigt skiftende økonomiske, sociale og geopolitiske miljø skaber usikkerhed og udfordringer, herunder Ruslands omfattende krig mod Ukraine. Blandt de udfordringer, der mere specifikt påvirker Unionens retsområde, er de stigende trusler mod retsstatsprincippet, flere former for grov kriminalitet og hindringer for adgang til klage og domstolsprøvelse og retligt samarbejde. Respekt for retsstatsprincippet er en afgørende faktor for et forudsigeligt erhvervsklima, der fremmer investeringer og innovation, og et væsentligt hensyn for virksomheder, der har aktiviteter på tværs af grænser. Overholdelse af retsstatsprincippet sikrer et velfungerende og modstandsdygtigt indre marked, samarbejde på det retlige område baseret på gensidig tillid og anerkendelse og er en væsentlig forudsætning for overholdelse af principperne om forsvarlig økonomisk forvaltning af Unionens budget. Overholdelse af retsstatsprincippet er nødvendig for en effektiv, ensartet og gennemsigtig anvendelse af EU-retten og for lige adgang til klage og domstolsprøvelse. At lette samarbejdet i forbindelse med forskellige former for grov kriminalitet såsom korruption, terrorisme og miljøkriminalitet er afgørende for at opretholde retsstatsprincippet og tilliden til dem, der leder offentlige institutioner.

Andre udfordringer omfatter vedvarende hindringer for retligt samarbejde og adgang til klage og domstolsprøvelse. Effektiv adgang til klage og domstolsprøvelse, herunder gennem digitale midler, er en forudsætning for økonomisk vækst. Hvis der ikke er effektiv adgang til klage og domstolsprøvelse, påvirkes både borgere og virksomhedsudvikling, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Svage retssystemer, der er kendetegnet ved ineffektivitet eller høje omkostninger, virker afskrækkende i forhold til erhvervsaktiviteter og hæmmer dermed den økonomiske vækst⁷. En af de største hindringer er, at kommunikationen i grænseoverskridende retssager meget ofte stadig er papirbaseret, hvilket fører til unødvendige forsinkelser og omkostninger. En af årsagerne er de forskellige digitaliseringshastigheder i de nationale retssystemer og manglen på tilstrækkelig interoperabilitet mellem medlemsstaternes nationale IT-systemer og tilsvarende mellem de nationale systemer og EU's agenturer og organer inden for retlige og indre anliggender (RIA). Ud over dette aspekt er der fortsat åbenlyse forsinkelser og ineffektivitet i procedurerne for grænseoverskridende retligt samarbejde. Adgang til klage og domstolsprøvelse – dvs. alles mulighed for at søge og opnå en retfærdig løsning på juridiske problemer gennem en række juridiske og retlige tjenester på en måde, der er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, herunder adgang til pålidelige juridiske oplysninger og effektiv udøvelse af proceduremæssige garantier – er stadig problematisk, navnlig i grænseoverskridende sammenhænge. Dette berører enkeltpersoner såsom ofre og personer, der er mistænkt eller tiltalt for kriminalitet, samt virksomheder. Desuden er de eksisterende redskaber til indsamling af sammenlignelige oplysninger om kvaliteten, uafhængigheden og effektiviteten af medlemsstaternes retssystemer stadig utilstrækkelige. Alle disse faktorer kan undergrave medlemsstaternes tillid til hinandens retssystemer og kan derfor hindre et velfungerende EU-område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

⁷

Stakeholder_contribution_on_rule_of_law_-_oecd.pdf (europa.eu), [9789264303416-2-en.pdf \(oecd-ilibrary.org\)](#).

Endelig er niveauet af viden, færdigheder og bevidsthed om EU-retten og EU's digitale værktøjer blandt fagfolk på retsområdet ofte utilstrækkeligt. På trods af de fremskridt, der er gjort⁸, er niveauet for deltagelse i uddannelse stadig meget forskelligt mellem medlemsstaterne og blandt aktører inden for retsvæsenet. Dette har en negativ indvirkning på udviklingen af en fælles europæisk retskultur, da veluddannede aktører spiller en central rolle med hensyn til at sikre, at EU-retten gennemføres korrekt og konsekvent i hele EU. Retsvæsenets aktører mangler også de nødvendige digitale færdigheder og er ikke tilstrækkeligt rustet til at anvende digitale værktøjer og digital infrastruktur. Uddannelse i EU-ret er også særlig vigtig i betragtning af følgende faktorer: i) forværringen af retsstatsprincippet og angreb på de grundlæggende rettigheder i nogle medlemsstater, ii) behovet for at forebygge og bekæmpe former for grov kriminalitet, herunder korruption, iii) digitaliseringens stigende relevans og iv) det forhold, at flere og flere personer udøver deres ret til at bo og arbejde i en anden medlemsstat⁹.

Konsekvenserne af ikke at tage disse udfordringer op vil få alvorlige følger, da de fleste af disse spørgsmål har en udpræget tværnational dimension og ikke kan i tilstrækkelig grad håndteres af medlemsstaterne på egen hånd. Opbygningen af et effektivt EU-retsområde har dybtgående konsekvenser for EU's politiske, sociale og økonomiske liv. Det har også håndgribelige fordele for folks daglige liv og forretningsaktiviteter. Programmet for retlige anliggender 2028-2034 vil støtte videreudviklingen af et EU-retsområde baseret på Unionens værdier, retsstatsprincippet, gensidig anerkendelse og tillid samt effektive, inkluderende, tilgængelige og modstandsdygtige retssystemer, som er en forudsætning for økonomisk vækst og konkurrenceevne. Det nye program vil også lette adgangen til retssystemet, fremme det retlige samarbejde i civil- og strafferetlige sager og fremme uddannelse af retsvæsenets aktører med større vægt på digitalisering af retsvæsenet. De politikområder, der er omfattet af dette lovgivningsforslag, er fast forankret i EU-traktaterne, som udgør retsgrundlaget for EU's indsats gennem finansiell intervention. Med den næste flerårige finansielle ramme (2028-2034) vil åbne, demokratiske, pluralistiske og mere lige og inkluderende samfund fortsat blive fremmet via programmet for retlige anliggender.

• **Sammenhæng med de gældende regler på samme område**

I de senere år har programmet for retlige anliggender støttet flere lovgivningsmæssige og politiske initiativer og har direkte bidraget til at levere på flere af Kommissionens prioriteter¹⁰. De prioriteter, der er anført nedenfor, er og vil blive endnu mere relevante for programmet for retlige anliggender:

1. "*Beskyttelse af vores demokrati og opretholdelse af vores værdier*". Programmet for retlige anliggender vil støtte retligt samarbejde og adgang til klage og domstolsprøvelse ved at styrke retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder som det demokratiske fundament for EU. Programmets nye, styrkede fokus på digitalisering vil gøre retssystemerne mere effektive ved

⁸ Som fremhævet i de årlige rapporter om europæisk retslig uddannelse, offentliggjort af Kommissionens Generaldirektorat for Retlige Anliggender og Forbrugere, har over 2 millioner retlige aktører i EU siden gennemførelsen af de to på hinanden følgende europæiske strategier for retslig uddannelse ([Kommissionens meddelelse fra 2020 "Sikring af retsvæsenets funktion i EU – strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024"](#) og [meddelelsen fra 2011 "Opbygning af tillid til retsvæsenet overalt i EU – et nyt aspekt af uddannelsen af retsvæsenets aktører i EU"](#)) deltaget i retslig uddannelse om EU-retten.

⁹ Meddelelse fra Kommissionen, "Sikring af retsvæsenets funktion i EU – strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024". Findes på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/da/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0713>.

¹⁰ [Politiske retningslinjer for Europa-Kommissionen 2024-2029](#).

at muliggøre hurtigere adgang til retlig beskyttelse. Dette nye fokus supplerer direkte bestræbelserne på at beskytte demokratiet og de grundlæggende rettigheder samt øger retssikkerheden, investeringsbeskyttelsen, den proceduremæssige retfærdighed og offentlighedens tillid til de demokratiske institutioner. Programmet for retlige anliggender 2028-2034 vil støtte retsvæsenets uafhængighed og øge kapaciteten til at håndhæve lovgivningen, herunder relevante regler til beskyttelse af demokratiet. Det vil muliggøre grænseoverskridende retligt samarbejde for at bekæmpe grænseoverskridende digitale forbrydelser og støtte implementeringen af digitale værktøjer, der er i overensstemmelse med bredere digitale håndhævelsespolitikker såsom forordningen om digitale tjenester¹¹, forordningen om kunstig intelligens¹² og det europæiske tilgængelighedsdirektiv¹³. Det vil bidrage til anvendelsen af chartret ved at støtte uddannelse af retsvæsenets aktører i de grundlæggende rettigheder. Med henblik herpå vil synergier blive fremmet, navnlig med AgoraEU-programmet¹⁴.

2. *"Støtte til mennesker – styrkelse af vores samfund og vores sociale model"*. Programmet for retlige anliggender vil bidrage til at opretholde de grundlæggende rettigheder, f.eks. ved at fremme uddannelse af retsvæsenets aktører i ikkeforskelsbehandling og i anvendelsen af chartret samt skabe forbindelser til politikker for social samhørighed ved at støtte en ensartet retsbeskyttelse på tværs af medlemsstaterne. Programmet vil også støtte gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder¹⁵ ved at sikre håndhævelse gennem mere tilgængelige retlige mekanismer. Digitaliserede retssystemer, der er oprettet under behørig hensyntagen til sikkerhedssårbarheder og alle berørte personers behov, har desuden potentiale til at forbedre adgangen til retfærdighed, herunder ved at mindske hindringer, navnlig for børn og andre sårbare grupper såsom personer med handicap, romaer og andre marginaliserede samfund. I den forbindelse vil synergier med Erasmus+-programmet¹⁶ og nationale og regionale partnerskabsplaner¹⁷, herunder især inden for rammerne af Den Europæiske Socialfond¹⁸ blive fremmet. Ved at forbedre tilgængeligheden og prisoverkommeligheden

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester), (EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

¹² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens), (EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

¹⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af AgoraEU-programmet for perioden 2028-2034 og om ophævelse af forordning (EU) 2021/692 og (EU) 2021/818 (COM(2025) 550 final).

¹⁵ https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/european-pillar-social-rights-building-fairer-and-more-inclusive-european-union_en.

¹⁶ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af Erasmus+-programmet for perioden 2028-2034 og om ophævelse af forordning (EU) 2021/817 og (EU) 2021/888 (COM(2025) 549 final).

¹⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af Den Europæiske Fond for Økonomisk, Social og Territorial Samhørighed, Landbrug, Landdistrikter, Fiskeri, det Maritime Område, Velstand og Sikkerhed for perioden 2028-2034 og om ændring af forordning (EU) 2023/955 og forordning (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025) 565 final).

¹⁸ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af Den Europæiske Socialfond som en del af den nationale og regionale partnerskabsplan som fastsat i forordning (EU) [...] [NRP-planen] om betingelserne for gennemførelse af Unionens støtte til beskæftigelse af høj kvalitet, færdigheder og social inklusion i perioden 2028-2034 (COM(2025) 558 final).

(f.eks. videokonferencer og e-arkivering) kan digital klage og domstolsprøvelse sikre bedre underretning af interesserede parter, opfylde behovene hos mange enkeltpersoner og virksomheder og mindske uligheder i adgangen til rettigheder og tjenester ved at styrke den sociale retfærdighed og retfærdigheden mellem generationerne og gøre retsprocesserne mere effektive og inkluderende.

3. *"Opnå resultater sammen og forberede vores Union på fremtiden"*. Programmet for retlige anliggender vil bidrage til en mere integreret og effektiv Union, herunder ved at skabe og forbinde digital infrastruktur på tværs af medlemsstaterne. Det øgede fokus på digitalisering vil mindske de administrative byrder for medlemsstaterne, medføre besparelser for borgere og virksomheder, forbedre det grænseoverskridende samarbejde og støtte gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser. Samtidig vil programmet støtte målet om at forenkle EU-mekanismerne ved at fremme mere interoperabilitet mellem de nationale retssystemer. I den forbindelse vil der blive skabt synergier med nationale og regionale partnerskabsplaner for at sikre fremskridt med digitaliseringen af de nationale retssystemer på både nationalt plan og EU-plan.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

1. *"En ny plan for europæisk bæredygtig velstand og konkurrenceevne"*. Digitaliseringen af retsvæsenet bidrager til vækst og konkurrenceevne ved at skabe mere effektive retssystemer med forenklede retsprocedurer, der i forbindelse med grænseoverskridende retssager i EU kræver mindre tid og færre omkostninger. Dette er særligt vigtigt for SMV'er og nystartede virksomheder. I den forbindelse vil der blive skabt synergier med nationale og regionale partnerskabsplaner på centrale områder såsom færdigheder, kapacitetsopbygning og digitalisering. Programmet vil også supplere planen om at uddybe det indre marked (især inden for tjenesteydelser, den digitale sektor og finansielle tjenesteydelser) ved at fremme retlig interoperabilitet og en mere gnidningsløs håndhævelse af EU-reglerne. Ved at finansiere aktiviteter vedrørende forbruger- og investopolitik, selskabsret og aftaleret samt bekæmpelse af hvidvask af penge vil programmet for det indre marked og told for 2028-2034 supplere programmet for retlige anliggender og bidrage direkte til gennemførelsen af EU's politik på det retlige område og oprettelsen af et EU-retsområde. Ved at styrke retsstaten og retssikkerheden vil programmet for retlige anliggender desuden styrke investeringsmiljøet og de foranstaltninger, der understøtter opsparings- og investeringsunionen¹⁹ og støtte Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne²⁰ ved at skabe en stabil retlig ramme for erhvervsaktiviteter. Endelig vil der også være synergier inden for forskning og innovation, navnlig med hensyn til behovet for at uddybe forståelsen af anvendelsen af avancerede nye teknologier såsom kunstig intelligens i retsvæsenet, og derfor vil det næste rammeprogram for forskning og innovation (Horisont Europa) fremme synergier²¹.

2. *"En ny tid for europæisk forsvar og sikkerhed"*. Programmet for retlige anliggender letter det grænseoverskridende retlige samarbejde, som er afgørende for sikkerheden og for bekæmpelse af organiseret kriminalitet, terrorisme og cybertrusler. Programmet støtter også håndhævelsen af den europæiske arrestordre og stiller digital infrastruktur til rådighed for

¹⁹ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/savings-and-investments-union_en.

²⁰ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne, herunder særprogrammet for forsvarsforsknings- og innovationsaktiviteter, om ophævelse af forordning (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783 og om ændring af forordning (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 og (EU) [EDIP] (COM(2025) 555 final).

²¹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af Horisont Europa, rammeprogrammet for forskning og innovation, for perioden 2028-2034, om reglerne for deltagelse og formidling og om ophævelse af forordning (EU) 2021/695 (COM(2025) 543 final).

lovlig adgang til elektronisk bevismateriale og sagsbehandling på tværs af grænserne. Programmet for retlige anliggender støtter desuden foranstaltninger til bekæmpelse af korruption på EU-plan. Dette supplerer opfordringen til at overveje at udvide Den Europæiske Anklagemyndigheds (EPPO's) kompetence til at håndtere grov grænseoverskridende kriminalitet, især korruption, der påvirker EU-midler og ikke kan håndteres af medlemsstaterne alene. Desuden omfatter de politiske retningslinjer for Europa-Kommissionen 2024-2029²² ambitionen om at styrke Europols kapacitet til at støtte de nationale retshåndhævende myndigheder og deres samarbejde med andre EU-agenturer og -organer. Denne ambition er i tæt overensstemmelse med programmets øgede fokus på digitalisering, hvilket muliggør hurtigere overførsel af bevismateriale, koordinering i realtid og øget anvendelse af sikker AI/dataanalyse i retshåndhævelse inden for rammerne af de gældende retlige rammer. Den er også i overensstemmelse med oprettelsen af Myndigheden for Bekæmpelse af Hvidvask af Penge og Finansiering af Terrorisme (AMLA), som vil bidrage til at forhindre, at Unionens finansielle system anvendes til hvidvask af penge og finansiering af terrorisme. På samme måde vil reformen af Eurojust bidrage til, at koordineringen af grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning på EU-plan bliver mere effektiv, bl.a. takket være nye digitale værktøjer. Desuden vil digitaliseringen af retsvæsenet også skabe teknisk modstandsdygtighed, sikker infrastruktur for retssystemer og rammer for retsforfølgning af cyberkriminalitet og dermed supplere beredskabsunionen²³ og cyberforsvarsstrategier²⁴ samt "ProtectEU – en EU-strategi for indre sikkerhed"²⁵. I betragtning af de nære forbindelser mellem sikkerhed og retlige anliggender på området vil der være synergier med EU-midler, der dækker asyl, migration og integration, grænseforvaltning og indre sikkerhed, f.eks. for at sikre passende uddannelse af retsvæsenets aktører, også i relation til de nye regler, der er indført med pagten om migration og asyl, og for at sikre effektiv beskyttelse af ofre for kriminalitet, interoperabilitet med det europæiske informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS) og samarbejde mellem agenturer inden for retlige anliggender og indre sikkerhed, herunder via retsrelaterede agenturer og organer såsom Eurojust og Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO).

3. *"Et globalt Europa: Vi skal udnytte vores indflydelse og partnerskaber"*: Programmets fokus på retsstatsprincippet, retligt samarbejde og adgang til klage og domstolsprøvelse vil afspejle, hvordan de fremmes på globalt plan, herunder gennem gennemførelsen af De Forenede Nationers (FN's) verdensmål for bæredygtig udvikling (SDG'er)²⁶. I den forbindelse vil der blive udviklet synergier med et globalt Europa²⁷, da programmet for retlige anliggender vil bidrage til EU's optræden udadtil ved at styrke retssystemerne i tiltrædelseslandene i forbindelse med udvidelsesprocessen.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

- **Retsgrundlag**

²² [Politiske retningslinjer for Europa-Kommissionen 2024-2029.](#)

²³ https://commission.europa.eu/topics/preparedness_da.

²⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-strategy>.

²⁵ https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-presents-protecteu-internal-security-strategy-2025-04-01_en.

²⁶ <https://sdgs.un.org/goals>.

²⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af et globalt Europa (COM(2025) 551 final).

Retsgrundlaget for dette forslag er artikel 81, stk. 1 og 2, og artikel 82, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

I artikel 81, stk. 1, i TEUF bestemmes det, at Unionen etablerer et samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger.

I artikel 81, stk. 2, i TEUF bestemmes det, at der skal træffes foranstaltninger med henblik på at sikre gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter på tværs af grænserne, effektiv adgang til domstolene og støtte til uddannelse af dommere samt andet personale i retsvæsenet. I artikel 82, stk. 1, i TEUF fastlægges foranstaltninger til fremme af det retlige samarbejde i straffesager.

Kombinationen af disse artikler giver mulighed for en samlet tilgang til støtte for udviklingen af det retlige samarbejde i civil- og strafferetlige spørgsmål, især tværgående spørgsmål, der berører begge områder.

- **Variabel geometri**

Denne forordning er baseret på retsgrundlagene i tredje del, afsnit V, i TEUF, der vedrører området for frihed, sikkerhed og retfærdighed. Som følge heraf er anvendelsen af forordningen på Danmark og Irland underlagt bestemmelserne i protokol nr. 21 og protokol nr. 22, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF.

I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaterne, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger i medfør af tredje del, afsnit V, i TEUF, og sådanne foranstaltninger er ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

I henhold til artikel 1 og 2 i protokol nr. 21 deltager Irland ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til tredje del, afsnit V, i TEUF, og sådanne foranstaltninger er ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Irland. Irland kan dog vælge at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af sådanne foreslåede foranstaltninger. Desuden kan Irland til enhver tid efter vedtagelsen af sådanne foranstaltninger acceptere dem, forudsat at procedurerne i artikel 4 i protokol nr. 21 er afsluttet.

- **Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)**

De mål, der er skitseret i afsnittet "Begrundelse og formål", har en stærk tværnational dimension og kræver fælles løsninger samt styring, koordinering og støtte på EU-plan. Isolerede nationale foranstaltninger ville være mindre effektive og have mindre gennemslagskraft end en koordineret indsats på EU-plan, som fremmer samarbejde, kapacitetsopbygning, gensidig læring samt deling af ressourcer, ekspertise og bedste praksis.

Uden EU's indsats og finansiering ville et EU-retsområdes funktion være i fare, hvilket ville have en negativ indvirkning på mange støttemodtagere, især medlemmer af retsvæsenet, civilsamfundsorganisationer (CSO'er), der arbejder med adgang til klage og domstolsprøvelse, og EU-dækkende retlige netværk. EU-støttebidrager til at overvinde nationale barrierer, hvilket gør det muligt for hver medlemsstat at handle på områder, som den ikke kan håndtere alene. Dette sikrer, at ingen medlemsstat lades i stikken i forbindelse med håndtering af grænseoverskridende problemer.

En indsats på EU-plan er også afgørende for at håndtere EU-dækkende prioriteter, der måske ikke står højt på de nationale dagsordener, eller hvor der er behov for målrettet støtte. På nogle områder kan nationale indsatser alene være utilstrækkelige, kortsigtede eller ikke stemme overens med EU's prioriteter. EU bør f.eks. fortsat støtte grænseoverskridende uddannelse i EU-ret og udveksling for retsvæsenets aktører. Dette er ikke kun en traktatbaseret forpligtelse, men også afgørende for at imødegå fælles tværnationale

udfordringer, udstyre retsvæsenets aktører med de rette færdigheder og styrke Unionens kerneværdier.

EU er unikt positioneret til at skabe grænseoverskridende muligheder for retsvæsenets aktører for at skabe kontakt, udvikle sig og bidrage til en fælles retskultur. Det bør derfor fortsat fremme tværnationalt samarbejde, oplysning og netværksdannelse. Sådanne aktiviteter opbygger gensidig tillid mellem de nationale retssystemer og bidrager til at indsamle sammenlignelige data om deres kvalitet, uafhængighed og effektivitet – noget, som de enkelte medlemsstater ikke kan opnå alene.

EU's indsats er lige så afgørende på områder, hvor der er behov for tæt koordinering med medlemsstaterne for at opretholde internationale retlige standarder såsom FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og for at fastholde en fælles EU-holdning til centrale spørgsmål som de grundlæggende rettigheder på det digitale område og databeskyttelse.

Endelig er EU's indsats afgørende for at fremme reformer af retsvæsenet i kandidatlandene som led i udvidelsesprocessen, navnlig på områderne retsstatsprincippet, retsvæsenets uafhængighed og bekæmpelse af korruption. Disse bestræbelser er afgørende for at sikre EU's retlige standarder, fuldføre det indre marked og styrke EU's samhørighed og velstand.

Ud over behovet for en EU-indsats på dette område har EU-midler også en stor merværdi, fordi EU er bedst placeret til at sikre, at retssystemerne i hele Unionen kan fungere på en harmoniseret måde. En indsats på EU-plan har en iboende merværdi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU, da uddelegering af dette ansvar til nationalt niveau vil føre til en mere inkonsekvent forståelse og gennemførelse af EU-retten på tværs af medlemsstaterne. Dette vil have negative konsekvenser for de nationale aktørers samlede kapacitet til at gennemføre EU's politikker og love og håndtere grænseoverskridende spørgsmål og for udviklingen af tværnationale flerlandeprojekter. Desuden bidrager EU's indsats på det retlige område til at styrke det indre marked og forbedre konkurrenceevnen. En omfattende og harmoniseret retlig ramme på tværs af medlemsstaterne mindsker retlig usikkerhed og uoverensstemmelser og letter dermed mere gnidningsløse grænseoverskridende forretningsaktiviteter og investeringer. Forudsigelig håndhævelse af regler, konsekvent beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og effektive tvistbilæggelsesmekanismer er afgørende for at bevare investorernes tillid og tilskynde til iværksætteri og innovation. Ved at fastsætte klare retlige standarder og sikre en ensartet anvendelse heraf hjælper EU virksomheder med at udføre deres aktiviteter effektivt, reducerer transaktionsomkostningerne og øger det indre markeds samlede tiltrækningskraft. Denne retlige forudsigelighed styrker også en fair konkurrence ved at sikre, at virksomheder har lige vilkår, uanset i hvilket EU-land de er registreret, hvilket fremmer økonomisk stabilitet og bæredygtig vækst.

- **Proportionalitetsprincippet**

Forslaget går ikke ud over det minimum, der er nødvendigt for at nå det erklærede mål på EU-plan.

- **Valg af instrument**

Det nye program for retlige anliggender 2028-2034 bygger primært på programmet for retlige anliggender 2021-2027. Det mest hensigtsmæssige instrument til at operationalisere den foreslåede ramme er en forordning.

3. RESULTATER AF RETROSPEKTIVE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSETER OG KONSEKVENSANALYSER

- **Retrospektive evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning**

I midtvejsevalueringen af programmet for retlige anliggender 2021-2027 fremhæves det, at de foranstaltninger, der finansieres via programmet, er i overensstemmelse med politikker og prioriteter på EU-plan og nationalt plan, er afstemt med andre EU-finansieringsinstrumenter og er i overensstemmelse med internationale forpligtelser og mål såsom verdensmålene for bæredygtig udvikling (SDG'erne)²⁸. Den strømlinede arkitektur i programmet for 2021-2027 giver mulighed for en større effekt og en mere fokuseret tilgang på centrale områder sammenlignet med det tidligere program for 2014-2020. Specifikt bidrager programmet for retlige anliggender 2021-2027 med succes til at støtte gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på tværs af medlemsstaterne og til at forbedre det grænseoverskridende samarbejde ved at skabe en langsigtet effekt gennem videreudviklingen af et sammenhængende EU-retsområde, der bygger på gensidig tillid og samarbejde.

Direkte finansiering til støttemodtagerne har ført til umiddelbare og håndgribelige fordele for de involverede målgrupper. Finansiering af EU-netværk såsom Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere (EJTN) fremmer navnlig vedvarende samarbejde, kapacitetsopbygning og løbende engagement af høj kvalitet blandt retsvæsenets aktører i hele EU. Desuden bidrager programmets fortsatte fokus på uddannelse af retsvæsenets aktører i væsentlig grad til at forene og udvikle EU's retlige landskab. Programmet for retlige anliggender spiller en afgørende rolle med hensyn til at fremme en fælles retskultur ved at uddanne tusindvis af dommere, advokater og retspersonale og ved at støtte gennemførelsen af strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024²⁹. Ved at lette udvekslingen af bedste praksis styrker programmet medlemsstaternes samarbejde og sikrer, at retsvæsenets aktører anvender EU-retten på en ensartet, sammenhængende og konsekvent måde på tværs af grænserne, hvorved EU-lovgivningens integritet styrkes.

Programmet for 2021-2027 bygger videre på de fremskridt, der er opnået i den foregående programmeringsperiode (2014-2020), ved yderligere at reducere hindringer for adgang til klage og domstolsprøvelse og forbedre rammerne for og beskyttelsen af marginaliserede personer³⁰. Samtidig peges der i midtvejsevalueringen på nogle områder, hvor der er plads til forbedring. For det første viser dokumentation indsamlet gennem høringer af interessenter behovet for at udvide programmets rækkevidde. Selv om programmet allerede er nået ud til et stort antal mennesker, er kendskabet til programmet fortsat begrænset blandt visse typer interessenter³¹ og varierer også mellem medlemsstaterne. Dette tyder på, at programmets kommunikationsaktiviteter ganske vist er effektive, men at de måske ikke når lige meget ud til alle sektorer og medlemsstater³². Desuden foreslog nogle interessenter at medtage både fængselsvæsen og fængselspersonale i programmets målgrupper. For at afspejle programmets virkning bedre og øge dets merværdi og synlighed kan yderligere tiltag overvejes, f.eks. en mere systematiseret proces til indsamling af interessenters opfattelser og erfaringer samt måder at forbinde de eksisterende platforme (såsom EJTN og e-justiceportalen) med

²⁸ Midtvejsevaluering af programmet for retlige anliggender 2021-2027 (COM(2025) 267 og SWD(2025) 134).

²⁹ For eksempel deltog 24 208 af retsvæsenets aktører i 2022 i uddannelse støttet af programmet for retlige anliggender (ca. 35,3 % af alle dem, der modtog EU-(med)finansieret uddannelse i EU-ret det år). Se [redegørelsen for programmet for retlige anliggender](#).

³⁰ Midtvejsevaluering af programmet for retlige anliggender 2021-2027 (COM(2025) 267 og SWD(2025) 134).

³¹ Institutioner for videregående uddannelse og offentlige myndigheder rapporterede om større kendskab til programmet sammenlignet med civilsamfundsorganisationer.

³² Midtvejsevaluering af programmet for retlige anliggender 2021-2027 (COM(2025) 267 og SWD(2025) 134).

succesfulde projekter på EU's portal for finansiering og udbud. Derudover kan mulighederne for at øge programmets omkostningseffektivitet gennem samarbejde med eksisterende netværk på EU-plan undersøges yderligere.

Alle disse resultater tages i betragtning i programmet for retlige anliggender 2028-2034, der fremlægges i dette forslag.

Med hensyn til håndtering af nye udfordringer er digitaliseringen af retsvæsenet blevet et vigtigt tværgående mål for programmet for retlige anliggender 2021-2027, især efter covid-19-pandemien, som fremskyndede anvendelsen af digitale teknologier. Dette fokus letter adgangen til juridiske oplysninger, moderniserer mekanismerne for grænseoverskridende retligt samarbejde og understøtter EU's bredere mål for digital omstilling, hvilket gør retssystemerne mere effektive og tilgængelige. Investeringer i digitalisering styrker også de grundlæggende rettigheder på det retlige område såsom uskyldsformodningen³³. Desuden udvider den øgede brug af digitale værktøjer programmets rækkevidde på en effektiv måde. Der er stadig mulighed for yderligere at udnytte de muligheder, som digitaliseringen på det retlige område giver. Derfor vil programmet for retlige anliggender 2028-2034 have et øget fokus på digitalisering under sine generelle og specifikke mål. Dette vil sikre en mere strategisk og konsekvent tilgang til alle spørgsmål og udfordringer i forbindelse med digitaliseringen af retsvæsenet.

- **Høringer af interessenter**

Høringsstrategien, der understøttede det forberedende arbejde til programmet, omfattede: i) en første åben offentlig høring med henblik på den endelige evaluering af programmet for retlige anliggender 2014-2020 og midtvejsevalueringen af programmet for retlige anliggender 2021-2027, ii) en anden offentlig høring inden for grænseoverskridende uddannelse, ungdom, kultur, medier, værdier og civilsamfund og iii) ad hoc-høringer, som Kommissionen organiserede i form af interviews og målrettede undersøgelser med interessenter.

Den første åbne offentlige høring havde til formål at styrke evidensgrundlaget for evalueringen af de to programmer for retlige anliggender ved at indsamle relevante interessenters synspunkter om programmernes virkningsfuldhed, effektivitet, relevans, sammenhæng og merværdi på EU-plan. Den blev lanceret den 3. april 2024 og var åben i 12 uger (lukkede den 26. juni 2024).

Generelt mente respondenterne i denne åbne offentlige høring, at de generelle og specifikke mål for programmerne for retlige anliggender var yderst relevante. Blandt de specifikke mål blev retslig uddannelse og adgang til klage og domstolsprøvelse anset for at være de mest relevante. Desuden mente de fleste respondenter, at de aktiviteter, der finansieres af programmerne for retlige anliggender, er relevante, navnlig dem, der vedrører udvikling og vedligeholdelse af informations- og kommunikationsteknologi³⁴, idet digitalisering opfattes som en vigtig dimension af programmet. Respondenterne anså begge programmer for at være effektive med hensyn til at nå deres mål og tilsigtede resultater, navnlig med hensyn til: i) at forbedre adgangen for alle borgere til civilsamfundsorganisationers tjenester, rådgivningsaktiviteter og støtteaktiviteter (vurderet som opnået i meget høj eller høj grad af 62 % af respondenterne), ii) at støtte uddannelsesaktiviteter for interessenter (vurderet som opnået i meget høj eller høj grad af 50 % af respondenterne) og iii) at øge systemernes grænseoverskridende interoperabilitet (vurderet som opnået i meget høj eller høj grad af 50 % af respondenterne). I den forbindelse fremhævede respondenterne udviklingen af E-CODEX

³³ Ibid.

³⁴ Anses for at være yderst relevant af 62 % af respondenterne.

og ECRIS samt uddannelsen i brugen af IT-værktøjer som særligt relevante og effektive. Med hensyn til sammenhæng var de fleste respondenter ikke i stand til at sammenligne programmet for retlige anliggender med andre programmer (kun tre ud af otte respondenter angav, at de var bekendt med andre lignende EU-initiativer og/eller nationale initiativer på det retlige område). To respondenter mente, at programmerne for retlige anliggender i vid udstrækning supplerer andre EU-programmer eller -initiativer, og ét i begrænset omfang. Der var enighed blandt respondenterne om begge programmets merværdi på EU-plan, idet alle respondenter mente, at EU var bedst placeret til at finansiere den type af aktiviteter, som programmet for retlige anliggender omfatter, da EU's inddragelse sikrede, at alle medlemsstater overholdt de samme standarder, hvilket resulterede i mere lige adgang til klage og domstolsprøvelse. Som følge heraf mente de fleste respondenter, at hvis programmet for retlige anliggender 2021-2027 skulle ophøre, ville medlemsstaterne ikke være i stand til at opnå lignende resultater på nationalt, regionalt eller lokalt plan, og det tekniske samarbejde ville blive begrænset til mindre bilaterale projekter mellem nabomedlemsstater, mens nogle organisationer slet ikke ville være i stand til at sikre finansiering. En sammenfattende rapport fra den åbne offentlige høring findes på Europa-Kommissionens platform "Deltag i debatten"³⁵.

Den anden åbne offentlige høring, som dannede grundlag for konsekvensanalysen af EU-programmer inden for grænseoverskridende uddannelse, unge, kultur, medier, værdier og civilsamfund under FFR 2028-2034, blev gennemført mellem den 12. februar og den 7. maj 2025³⁶. De EU-programmer, der var omfattet af denne åbne offentlige høring, var: Et Kreativt Europa, Erasmus+, Det Europæiske Solidaritetskors, programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og programmet for retlige anliggender. Formålet med denne åbne offentlige høring var at bidrage til at vurdere offentlighedens opfattelse af EU-programmernes relevans og merværdi på EU-plan samt at afdække hindringer for deres specifikke virkning og potentielle forbedringer af programmernes struktur. Ved den offentlige høring indkom der 4 861 svar fra 110 lande, der omfattede alle EU-medlemsstaterne samt lande uden for EU³⁷. De fleste af disse svar kom fra respondenter med erfaring fra Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskors. Kun 60 respondenter oplyste, at de havde erfaring med programmet for retlige anliggender. 51 % af svarene blev indsendt af EU-borgere. I denne gruppe var ca. 1 200 respondenter under 30 år. 49 % af svarene blev indsendt af organisationer og institutioner. Disse omfattede 17 % svar fra akademiske organer og forskningsorganer, hvoraf de fleste var store institutioner, idet 69 % beskæftigede mere end 250 personer. Yderligere 11 % af bidragene kom fra ikkestatslige organisationer (NGO'er), hvoraf flere var paraplynetværk af civilsamfundsorganisationer. De offentlige myndigheder tegnede sig for 232 bidrag, herunder en blanding af internationale, nationale, regionale og lokale enheder. Yderligere 208 svar kom fra virksomheder og erhvervsdrivende. Der blev modtaget et lille antal yderligere svar (ca. 45) fra fagforeninger, erhvervsorganisationer, forbrugergrupper og miljøorganisationer.

Nogle af de vigtigste resultater, der er relevante for retsområdet, er beskrevet nedenfor:

- Ifølge respondenterne er "*opretholdelse og fremme af retsstatsprincippet*" en vigtig (22,51 %) og meget vigtig (58,71 %) politisk prioritet og et område, hvor EU-

³⁵ [Programmet for retlige anliggender – endelig evaluering af programmet for 2014-2020 og foreløbig evaluering af programmet for 2021-2027.](#)

³⁶ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14523-EUs-next-long-term-budget-MFF-EU-funding-for-cross-border-education-training-and-solidarity-young-people-media-culture-and-creative-sectors-values-and-civil-society_da.

³⁷ Det bopælsland, der indsendte flest bidrag i alt, var Tyskland, efterfulgt af Frankrig og Italien.

finansiering i vid udstrækning giver merværdi sammenlignet med finansiering på nationalt, lokalt eller regionalt plan (50,44 %).

- Ifølge respondenterne er *"den effektive beskyttelse af EU-midler mod svig, korruption og andre ulovlige aktiviteter"* en vigtig (25,78 %) og meget vigtig (55,09 %) politisk prioritet og et område, hvor EU-finansiering i høj grad skaber merværdi sammenlignet med finansiering på nationalt, lokalt eller regionalt plan (54,68 %).
- Ifølge de adspurgte er *"opbygning af et EU-retligt område, fremme af retslig uddannelse, retligt samarbejde og adgang til klage og domstolsprøvelse"* en vigtig (29,77 %) og meget vigtig (37,03 %) politisk prioritet og et område, hvor EU-finansiering i vid udstrækning giver merværdi sammenlignet med finansiering på nationalt, lokalt eller regionalt plan (47,85 %).
- Samtidig mener respondenterne, at følgende foranstaltninger, som er særligt relevante i programmet for retlige anliggender, i høj grad vil have en positiv indvirkning i fremtiden: *"Støtte til grænseoverskridende gensidig læring, udveksling af god praksis og samarbejde, koalitionsopbygning"* (72,19 %), *"Støtte til oprettelse og udvikling af netværk og organisationer på EU-plan"* (60,48 %), *"Kapacitetsopbygning og uddannelse/aktiviteter vedrørende uddannelse af undervisere"* (56,10 %), *"Grænseoverskridende muligheder for gensidig læring på retsområdet"* (49,08 %).

• Ekstern ekspertbistand

Forslaget er baseret på eksterne og interne rapporter og vurderinger, f.eks. programevalueringer (midtvejsevalueringer og efterfølgende evalueringer), udgiftsanalyser, rapporter og dokumenter fra andre EU-institutioner og -agenturer og internationale organisationer³⁸.

• Konsekvensanalyse

Konsekvensanalysen vedrørende grænseoverskridende uddannelse, unge, kultur, medier, værdier og civilsamfund indeholdt en analyse af fremtiden for fem finansieringsprogrammer i denne klynge, herunder programmet for retlige anliggender.

Følgende løsningsmodeller blev forkastet på et tidligt tidspunkt:

- **Ophør af EU-finansieringen:** Denne mulighed blev straks forkastet i betragtning af betydningen af de problemer, der påvirker politikområderne i denne klynge, den fremtrædende rolle, som disse politikker tillægges i de politiske retningslinjer for Europa-Kommissionen 2024-2029³⁹ og merværdien af EU's interventioner, som er understøttet af de respektive midtvejsevalueringer.
- **Sammenlægning af programmet for retlige anliggender med andre programmer i denne klynge:** Denne mulighed blev også forkastet på et tidligt tidspunkt af juridiske årsager. Programmet for retlige anliggender kan ikke sammenlægges med andre programmer i denne klynge, da ikke alle 27 EU-medlemsstater deltager i programmet for retlige anliggender (i modsætning til de andre eksisterende programmer i klyngen). Retsgrundlaget for forordningen om oprettelse af programmet for retlige anliggender 2021-2027 er artikel 81, stk. 1 og 2, og artikel 82, stk. 1, i TEUF. Disse bestemmelser er en del af afsnit V i TEUF, som dækker

³⁸ Herunder f.eks.: [Stakeholder contribution on rule of law - oecd.pdf](https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt/datatable) ([europa.eu](https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt/datatable)), https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt/datatable, http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

³⁹ [Politiske retningslinjer for Europa-Kommissionen 2024-2029](#).

området med frihed, sikkerhed og retfærdighed. I medfør af de protokoller, der er knyttet som bilag til traktaterne, deltager Danmark ikke i afgørelser, der træffes i henhold til afsnit V i overensstemmelse med protokol nr. 22 ("fravalg"), og Irland kan vælge at deltage i visse foranstaltninger, hvis det beslutter sig for et "tilvalg" i overensstemmelse med protokol nr. 21. De øvrige programmer, der er omfattet af konsekvensanalysen, er åbne for alle medlemsstater og er derfor uforenelige med retsgrundlaget for afsnit V.

Bevarede valgmuligheder: Kommissionen besluttede at have et selvstændigt program for retlige anliggender, fordi både den endelige evaluering af programmet for retlige anliggender 2014-2020 og den foreløbige evaluering af programmet for retlige anliggender 2021-2027 bekræftede, at programmet gav en enestående merværdi, som ville være vanskelig at genskabe på nationalt plan. Denne beslutning er afspejlet i forslaget til den flerårige finansielle ramme efter 2027, som Kommissionen fremlagde den 16. juli 2025.

I overensstemmelse med retningslinjerne for bedre regulering blev konsekvensanalysen forelagt Udvalget for Forskriftskontrol til kvalitetskontrol. Udvalget for Forskriftskontrol afgav en udtalelse om konsekvensanalysen den 13. juni 2025. Udvalget for Forskriftskontrol fremsatte en række bemærkninger og anbefalinger om følgende: omfang, problemdefinition og brug af evalueringer, interventionslogik og mål, sammenligning af løsningsmuligheder og cost-benefit-analyse, forvaltning, sammenhæng samt fremtidig overvågning og evaluering. Konsekvensanalysen, der ledsager dette lovforslag, blev gennemgået i overensstemmelse med Udvalget for Forskriftskontrols bemærkninger og anbefalinger.

- **Forenkling**

Initiativet vil være i overensstemmelse med meddelelsen om vejen til den flerårige finansielle ramme for 2028-2034⁴⁰ og dens mål om at strømline EU's forvaltning, styring og gennemførelse af EU-programmer for at forbedre effektiviteten for ansøgere, støttemodtagere og EU-institutioner. Der vil blive gjort en indsats for at forenkle kravene til ansøgning, forvaltning og rapportering og for at give yderligere vejledning. Sammenlægning af ressourcer, herunder på områder som overvågning samt intern og ekstern kommunikation, vil give stordriftsfordele og øge forudsigeligheden af EU-finansiering bredere blandt støttemodtagere, interessenter og EU-borgere.

For så vidt angår programmets forvaltningsmetode er der ikke noget klart grundlag for yderligere forenkling, da de forvaltningsmetoder, der anvendes for programmet for retlige anliggender 2021-2027, er hensigtsmæssige for et program af denne størrelse (dvs. direkte forvaltning og et begrænset antal initiativer, der gennemføres under indirekte forvaltning af de organer, der er omhandlet i artikel 62, stk. 1, første afsnit, litra c), i forordning (EU) 2024/2509). I løbet af de seneste år er der under programmet blevet gennemført flere forenklingsforanstaltninger for at strømline processer og administrative procedurer og dermed øge dets effektivitet. Der er kun begrænset dokumentation for, at der stadig er behov for større ændringer, især i betragtning af de forenklingsforanstaltninger, der hidtil er gennemført. For at forenkle gennemførelsen og mindske den administrative byrde for støttemodtagerne vil anvendelsen af forenklede finansieringsformer fortsat være standardformen for bidrag til tilbagebetaling af tilskud.

Støttemodtagerne anser de instrumenter, der anvendes i programmet for retlige anliggender 2021-2027 (tilskud og udbudsaktiviteter), for at være egnede til programmets behov.

40

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/da/TXT/?uri=celex:52025DC0046>.

Samtidig viser flere resultater, at den stigende efterspørgsel efter digitalisering af retsvæsenet fremhæver betydelige investeringsmangler på både EU-plan og nationalt plan.

En tilgang på to niveauer (dvs. på EU-plan og på medlemsstatsplan) er derfor nødvendig for at muliggøre fuld digitalisering af de nationale retssystemer og for at opbygge et effektivt og sammenkoblet EU-retsområde.

Dette vil ikke blot skabe flere forbindelser til alle de politikområder, der er omfattet af programmet for retlige anliggender, men vil også sikre en stærk sammenhæng med de foranstaltninger, der gennemføres på nationalt plan for digitalisering af de nationale retssystemer i henhold til de nationale og regionale partnerskabsplaner.

- **Grundlæggende rettigheder**

Programmets mål er tæt forbundet med fremme af grundlæggende rettigheder og er i overensstemmelse med chartret.

Med gennemførelsen af alle tiltag i programmet tilstræbes det endvidere at fremme Unionens værdisæt som fastsat i artikel 2 TEU, ligestilling mellem kønnene, børns rettigheder, herunder ved hjælp af børnevenlig retspleje, beskyttelse af ofre og effektiv anvendelse af princippet om lige rettigheder og ikkeforskelsbehandling af de i chartrets artikel 21 opregnede grunde i overensstemmelse med og inden for de grænser, som er fastsat i chartrets artikel 51.

Desuden skal projekter, der finansieres under programmet, overholde de højeste etiske standarder, den generelle forordning om databeskyttelse 2016/679⁴¹ og internationale retsaftaler, som Unionen eller alle EU's medlemsstater er parter i (herunder De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap⁴²).

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Finansieringsrammen for gennemførelsen af programmet for retlige anliggender i perioden fra den 1. januar 2028 til den 31. december 2034 vil være på 798 mio. EUR (løbende priser).

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

Dette initiativ vil blive overvåget gennem resultatrammen for budgettet for 2028-2034, der er fastsat ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX

⁴¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/req/2016/679/oj>).

⁴² EUT L 23 af 27.1.2010, s. 37, ELI: [http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48(1)/oj). Siden Unionen blev part i De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap, er dens bestemmelser blevet en integreret del af Unionens retsorden og er bindende for Unionens institutioner og dens medlemsstater, herunder artikel 13 om adgang til klage og domstolsprøvelse. I henhold til denne artikel skal deltagerstaterne sikre effektiv adgang til retssystemet for personer med handicap på lige fod med andre (herunder ved tilvejebringelse af procesretlige og alderssvarende tilpasninger) i alle former for retssager, herunder på de efterforskningsmæssige og andre forberedende stadier. Det fremgår også, at deltagerstaterne skal fremme passende uddannelse af personer, der arbejder inden for retssystemet, herunder politi- og fængselspersonale.

[præstationsforordningen]⁴³. I resultatrammen fastsættes også reglerne for evalueringer, som skal gennemføres i overensstemmelse med Kommissionens retningslinjer for bedre regulering, og de vil være baseret på indikatorer, der er relevante for programmets mål.

Programmet gennemføres ved direkte forvaltning af Kommissionen. Et begrænset antal initiativer kan også gennemføres ved indirekte forvaltning af internationale organisationer.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

Det overordnede mål med det foreslåede program for retlige anliggender 2028-2034 (forordningens artikel 3) er at bidrage til videreudviklingen af et effektivt, inkluderende, modstandsdygtigt og digitaliseret EU-retsområde baseret på retsstatsprincippet, gensidig anerkendelse og gensidig tillid. Ved at nå dette mål vil programmet også styrke demokratiet og beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder samt bidrage til vækst og konkurrenceevne. Dette overordnede mål vil blive realiseret via tre specifikke mål:

- a) at fremme og støtte det retlige samarbejde i civil- og strafferetlige spørgsmål og fremme retsstatsprincippet
- b) at fremme og støtte uddannelse af retsvæsenets aktører
- c) at lette og støtte effektiv og ikkediskriminerende adgang til klage og domstolsprøvelse for alle samt effektive retsmidler, herunder ved hjælp af digitale midler.

Programmet vil skabe synergier mellem sine forskellige specifikke mål for effektivt at støtte de politikområder, som disse mål dækker, og øge deres potentiale for at nå ud til målgrupperne. For at være effektivt bør programmet tage hensyn til de forskellige politikkers særlige karakter, deres forskellige målgrupper og deres særlige behov gennem skræddersyede tilgange

Ved gennemførelsen af denne forordning vil Kommissionen hvert år fastsætte finansieringsprioriteterne inden for de respektive politikområder. Forordningens struktur giver mulighed for fleksibilitet og hurtige tilpasninger baseret på politiske behov samt politisk og teknologisk nyudvikling.

⁴³ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om fastsættelse af en udgiftssporings- og præstationsramme for budgettet samt andre horisontale regler for EU-programmer og -aktiviteter (COM(2025) 545 final).

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING**om oprettelse af programmet for retlige anliggender for perioden 2028-2034 og om ophævelse af forordning (EU) 2021/693**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 81, stk. 1 og 2, og artikel 82, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget²,

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Det fremgår af artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), at Unionen skal sikre sine borgere et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, og i artikel 67 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) præciseres det endvidere, at Unionen skal udgøre et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor de grundlæggende rettigheder og medlemsstaternes forskellige retssystemer og retstraditioner respekteres. Retspleje er tæt knyttet til de kerneværdier, som Unionen bygger på, navnlig retsstatsprincippet, demokrati og respekt for de grundlæggende rettigheder som forankret i artikel 2 i TEU. Disse kerneværdier indebærer, at der skal være uafhængige domstole, der fungerer inden for rammerne af effektive retssystemer. Domstolenes uafhængighed følger af de forfatningsmæssige traditioner, der er fælles for alle medlemsstaterne, retsstatsprincippet og princippet om effektiv retsbeskyttelse, der er fastsat i artikel 19, stk. 1, i TEU og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ("chartret").
- (2) Fuldførelsen af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed påvirkes stadig af faktorer såsom trusler mod retsstatsprincippet, flere former for grov kriminalitet og hindringer for adgang til domstolsprøvelse og retligt samarbejde. Det er derfor vigtigere end nogensinde før at fremme, styrke og forsvare retsordenen, hvilket har direkte konsekvenser for det politiske, økonomiske og finansielle liv og samfundslivet i og uden for Unionen, og det er nødvendigt at forberede sig på en udvidelse af Unionen. På grundlag af programmet for retlige anliggender 2021-2027, der blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/693³, har denne

¹ EUT C, [...], [...], ELI: [...].

² EUT C, [...], [...], ELI: [...].

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/693 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for retlige anliggender og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1382/2013 (EUT L 156 af 5.5.2021, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/693/oj>).

forordning til formål at oprette programmet for retlige anliggender ("programmet") med henblik på at støtte videreudviklingen af et EU-retsområde baseret på retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder, demokrati, retsvæsenets uafhængighed og upartiskhed, gensidig anerkendelse og gensidig tillid, adgang til domstolsprøvelse og grænseoverskridende retligt samarbejde i civil- og strafferetlige sager. Programmet bør også sikre øget fokus på digitaliseringen af retsvæsenet på tværs af alle dets specifikke mål.

- (3) Ved nærværende forordning fastsættes en vejledende finansieringsramme for programmet for retlige anliggender. Inden for rammerne af nærværende forordning beregnes de løbende priser ved at anvende en fast deflator på 2 %.
- (4) De økonomiske, sociale og geopolitiske forhold ændrer sig hurtigt, hvilket skaber usikkerhed og udfordringer, og de seneste erfaringer har vist, at der er behov for, at den flerårige finansielle ramme og Unionens udgiftsprogrammer gøres mere fleksible. I overensstemmelse med målene for programmet for retlige anliggender bør der derfor i forbindelse med finansieringen tages behørigt hensyn til nye politiske behov og Unionens prioriteter som omhandlet i de relevante dokumenter, der er offentliggjort af Kommissionen, og i Rådets konklusioner og Europa-Parlamentets beslutninger, samtidig med at der skal sikres tilstrækkelig forudsigelighed i budgetgennemførelsen.
- (5) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509⁴ finder anvendelse på programmet. I nævnte forordning fastsættes reglerne for opstilling og gennemførelse af Unionens almindelige budget, herunder reglerne for tilskud, priser, ikkefinansielle donationer, udbud, finansiell bistand, finansielle instrumenter og budgetgarantier.
- (6) Unionens finansielle interesser skal i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013⁵, Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95⁶, Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96⁷ og Rådets forordning (EU) 2017/1939⁸ beskyttes ved hjælp af forholdsmæssigt afpassede foranstaltninger, herunder ved at forebygge, opdage, korrigere og undersøge uregelmæssigheder og svig, tilbagesøge tabte, uberettiget udbetalte eller ukorrekt anvendte midler og, når det er relevant, ved at anvende administrative sanktioner. Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) kan i henhold til forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 og (Euratom, EF) nr. 2185/96 navnlig foretage undersøgelser, herunder kontrol og inspektion på stedet, for

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509 af 23. september 2024 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget (EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/OJ>).

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 af 11. september 2013 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 og Rådets forordning (Euratom) nr. 1074/1999 (EUT L 248 af 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

⁶ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (EFT L 312 af 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

⁷ Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder (EFT L 292 af 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁸ Rådets forordning (EU) 2017/1939 af 12. oktober 2017 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed ("EPPO") (EUT L 283 af 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/OJ>).

at afgøre, om der foreligger svig, korruption eller enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser. Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) kan i henhold til forordning (EU) 2017/1939 efterforske og retsforfølge svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser, som nævnt i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371⁹. Det fremgår af forordning (EU, Euratom) 2024/2509, at personer eller enheder, der modtager EU-midler, skal samarbejde fuldt ud om at beskytte Unionens finansielle interesser, give Kommissionen, OLAF, EPPO og Den Europæiske Revisionsret de fornødne rettigheder og den fornødne indsigt og sikre, at tredjeparter, der deltager i forvaltningen af EU-midler, giver tilsvarende rettigheder.

- (7) Programmet skal gennemføres i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX [præstationsforordningen]¹⁰, hvori reglerne for sporing af udgifter og præstationsrammen for budgettet fastsættes, herunder de regler, der skal sikre en ensartet anvendelse af princippet om "ikke at gøre væsentlig skade" og princippet om ligestilling mellem kønnene, jf. artikel 33, stk. 2, litra d) og f), i forordning (EU, Euratom) 2024/2509, reglerne for overvågning af og rapportering om resultaterne af EU-programmer og -aktiviteter, reglerne for oprettelse af en EU-finansieringsportal, reglerne for evaluering af programmerne samt andre horisontale bestemmelser, der finder anvendelse på alle EU-programmer, bl.a. om oplysninger, kommunikation og synlighed.
- (8) Foranstaltninger inden for rammerne af programmet bør støtte øget gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser på det civil- og strafferetlige område og øge den gensidige tillid mellem medlemsstaterne og den nødvendige indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen for at lette samarbejdet mellem alle relevante myndigheder, herunder ved hjælp af elektroniske midler. Med programmet bør vedligeholdelsen af eksisterende IT-værktøjer eller -platforme og indførelsen af nye med henblik på nye instrumenter til retligt samarbejde også støttes. Samtidig med at effektivitetsgevinsterne ved digitaliseringen af retsvæsenet udnyttes, bør beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder i overensstemmelse med chartret og beskyttelsen mod uligheder, forskelsbehandling og udstødelse sikres.
- (9) I forbindelse med alle aktiviteter i programmet bør retsstatsprincippet fremmes, også ved at støtte bestræbelserne på at forbedre de nationale retssystemers uafhængighed, kvalitet og effektivitet med henblik på at øge den gensidige tillid, som er uundværlig for det civil- og strafferetlige samarbejde.
- (10) I civilretlige spørgsmål bør programmet støtte beskyttelsen af individuelle rettigheder i civil- og handelsretlige sager, herunder bekæmpelse af SLAPP (strategiske retssager mod offentligt engagement), og fremme større konvergens i civilretten. Det vil være med til at fjerne hindringer for tilfredsstillende og effektivt fungerende retslige og udenretslige procedurer til gavn for alle parter i en tvist. For at støtte en effektiv håndhævelse og praktisk anvendelse af EU-retten på dette område bør der via

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371 af 5. juli 2017 om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser (EUT L 198 af 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

¹⁰ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om fastsættelse af en udgiftssporings- og præstationsramme for budgettet og andre horisontale regler for EU-programmer og -aktiviteter (EUT L ..., ..., ELI: ...).

programmet også ydes støtte til driften af det europæiske retlige netværk på det civil- og handelsretlige område, der blev oprettet ved Rådets afgørelse 2001/470/EF¹¹.

- (11) I straffesager bør programmet bidrage til at gennemføre regler og procedurer for at sikre anerkendelsen af domme og afgørelser i hele Unionen og støtte beskyttelsen af Unionens finansielle interesser. Det bør bidrage til at fjerne hindringer for reel gensidig tillid og samarbejde, herunder gennem støtte til foranstaltninger, der sikrer en korrekt gennemførelse af EU-retsakter om indbyrdes tilnærmelse af de nationale straffelove. Programmet bør også støtte foranstaltninger, der har til formål at lette samarbejdet i forbindelse med forskellige former for grov kriminalitet såsom korruption, terrorisme og miljøkriminalitet. Programmet bør navnlig styrke koordineringen og samarbejdet mellem retshåndhavende myndigheder, retslige myndigheder og andre kompetente myndigheder. Det bør desuden støtte samarbejdet med Unionens organer og agenturer såsom Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust) og EPPO og bevidstgørelsen om den rolle, som disse spiller, og dermed muliggøre en mere integreret ordning for retligt samarbejde i Unionen.
- (12) Programmet bør bidrage til at forbedre ikkediskriminerende adgang til domstolsprøvelse for alle og støtte aktiviteter til beskyttelse af kriminalitetsofres rettigheder samt mistænkte og tiltalte processuelle rettigheder i straffesager samt de processuelle rettigheder for personer, der er eftersøgt i forbindelse med en europæisk arrestordre. Muligheden for at gøre brug af retsvæsenet bør navnlig omfatte adgang til domstolene, alternative metoder til tvistbilæggelse og juridisk rådgivning, der skal ydes på en uafhængig og upartisk måde af personer, der beklæder offentlige embeder. Der bør lægges særlig vægt på en bedre gennemførelse af de forskellige EU-retsakter til beskyttelse af kriminalitetsofre og på foranstaltninger, der tager sigte på udveksling af bedste praksis mellem kompetente myndigheder, herunder retslige myndigheder, retshåndhavende myndigheder og aktører inden for retsvæsenet, samt på at støtte forbedringen af kendskabet til og anvendelsen af kollektive retsmidler. Desuden bør der ydes støtte til aktiviteter, der letter effektiv og lige adgang til retsvæsenet for personer, der udsættes for forskelsbehandling eller befinder sig i en sårbar situation (såsom personer med handicap i overensstemmelse med artikel 13 i De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap¹², børn, mindretal, LGBTIQ+-personer og ofre for kønsbaseret vold, vold i hjemmet og andre former for vold mellem mennesker). Programmet bør også støtte aktiviteter i civilsamfundsorganisationer, der bidrager til disse mål.
- (13) Programmet bør støtte uddannelse af dommere og anklagere samt andet personale i retsvæsenet. Uddannelsesaktiviteter bør bidrage til gennemførelsen af Unionens strategiske prioriteter, herunder f.eks. uddannelse i civil- og strafferet, effektiv anvendelse af chartret, gensidig anerkendelse samt proceduremæssige garantier (herunder garantier i forbindelse med strategiske retssager mod offentligt engagement (bekæmpelse af SLAPP)). Uddannelsesaktiviteter inden for rammerne af programmet bør især fokusere på digitalisering af retsvæsenet og skabe et gunstigt miljø for dommere og anklagere og andet personale i retsvæsenet, herunder gennem forbedring af de digitale færdigheder, viden og bevidsthed. Digitaliseringen af

¹¹ Rådets beslutning 2001/470/EF af 28. maj 2001 om oprettelse af et europæisk retligt netværk på det civile og handelsretlige område (EFT L 174 af 27.6.2001, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2001/470/oj>).

¹² EUT L 23 af 27.1.2010, s. 37, ELI: [http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48(1)/oj).

grænseoverskridende retssager bør også støttes ved hjælp af uddannelse. Støtten til uddannelsesforanstaltninger bør ske i synergi med foranstaltninger på nationalt plan for derved at udnytte programmets virkning.

- (14) Via programmet bør der ydes støtte til det årlige arbejdsprogram for Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere (EJTN), som er en vigtig aktør med hensyn til uddannelse af retsvæsenets aktører og spiller en vigtig rolle med hensyn til at støtte og gennemføre målene for den europæiske politik for uddannelse af retsvæsenets aktører. EJTN er det eneste netværk på EU-plan, der samler medlemsstaternes institutioner for uddannelse af retsvæsenets aktører. Det er derfor i en unik position til at tilrettelægge uddannelse for og udvekslinger af aktører inden for retsvæsenet mellem medlemsstaterne og koordinere arbejdet i de nationale institutioner for uddannelse af retsvæsenets aktører og derved fremme synergier mellem EU-støttet og nationalt finansieret uddannelse og struktureret kommunikation mellem Unionens og de nationale uddannelsesudbydere. Desuden kan EJTN også omfatte institutioner for uddannelse af retsvæsenets aktører i kandidatlande og potentielle kandidatlande som observatørmedlemmer.
- (15) Beskyttelsen af børns rettigheder er et centralt mål for Unionen som fastsat i artikel 3, stk. 3, i TEU og artikel 24 i chartret. I forbindelse med alle foranstaltninger vedrørende børn skal barnets tarv komme i første række. Det er også afgørende for retssystemernes legitimitet og effektivitet. Børn, der er involveret i retssager, det være sig som vidner, ofre, mistænkte, tiltalte eller dømte eller andre parter, står ofte over for betydelige hindringer, der fratager dem deres evne til at deltage effektivt og drage fordel af passende beskyttelsesforanstaltninger. Det er derfor nødvendigt at styrke de nationale retssystemers og retsvæsenets kapacitet til at imødekomme børns særlige behov for at sikre en effektiv udøvelse af deres rettigheder.
- (16) Programmet bør bidrage til digitaliseringen af retsvæsenet, herunder ved at udvikle, indføre og vedligeholde værktøjer på EU-plan. Derved kan værktøjer, der letter digital kommunikation mellem domstole og parter såsom det europæiske elektroniske adgangspunkt, giver lettere adgang til retslige data såsom European Case Law Identifier eller øger effektiviteten af og sikkerheden ved digitaliserede retslige procedurer såsom tillidstjenester i henhold til forordning (EU) nr. 910/2014 og de europæiske digitale identitetstegnebøger, udnyttes. Et velfungerende EU-retsområde med effektive og modstandsdygtige nationale retssystemer er nødvendigt for at sikre et velfungerende indre marked, og det er en forudsætning for økonomisk vækst, sunde finansielle markeder og konkurrenceevne. Digitalisering øger effektiviteten af grænseoverskridende civil- og strafferetlige procedurer samt Unionens domstole, hvilket igen er en drivkraft for investeringer. Digitalisering af retsvæsenet muliggør og letter også et effektivt samarbejde med andre kompetente myndigheder om gennemførelsen og håndhævelsen af centrale dele af EU's digitale regelsæt såsom forordningen om digitale tjenester. Digitalisering af retssystemerne bidrager desuden til at reducere omkostningerne for både de offentlige budgetter og slutbrugerne, samtidig med at der opretholdes effektive tjenester for borgere og virksomheder. Det gør det muligt for retsvæsenets aktører at fokusere på centrale opgaver og forbedre kvaliteten og effektiviteten af retssager. Digitale værktøjer udvider også adgangen til domstolene ved at muliggøre fjernkommunikation og let adgang til retslige sagsakter og øger dermed gennemsigtigheden. Desuden styrker digitaliseringen de nationale retssystemers modstandsdygtighed i krisetider (såsom pandemier) og sikrer, at de fortsat kan fungere effektivt til gavn for borgere og virksomheder. Dette styrker tilliden til retssystemets evne til at fungere pålideligt under uventede omstændigheder.

- (17) Unionen er nødt til at beskytte sine sikkerhedsinteresser mod leverandører, som kan udgøre en vedvarende sikkerhedsrisiko på grund af potentiel indblanding fra tredjelande, samt deres sikkerhed, navnlig cybersikkerhed. Det er derfor nødvendigt at mindske risikoen for fortsat afhængighed af højrisikoleverandører på det indre marked, da det kan have potentielt alvorlige negative sikkerhedsmæssige konsekvenser for brugere, virksomheder og myndigheder i hele EU og for EU's kritiske infrastruktur, når det kommer til integriteten af data og tjenester samt tilgængeligheden af tjenester. Denne begrænsning bør baseres på en forholdsmæssig risikovurdering og dertil knyttede afbødende foranstaltninger som fastsat i Unionens politikker og lovgivning.
- (18) Kommissionen bør sikre overordnet sammenhæng, komplementaritet og synergier med det arbejde, der udføres af EU-organer, -kontorer og -agenturer, navnlig Eurojust, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), Den Europæiske Unions Agentur for den Operationelle Forvaltning af Store IT-Systemer inden for Området med Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed (eu-LISA) og EPPO, og bør tage hensyn til det arbejde, der udføres af andre nationale og internationale aktører på de områder, der er omfattet af programmet.
- (19) Med henblik på at sikre en effektiv tildeling af midler fra Unionens almindelige budget er det nødvendigt at sikre, at alle tiltag, der gennemføres inden for rammerne programmet, skaber EU-merværdi, komplementerer medlemsstaternes tiltag og er i overensstemmelse med andre EU-tiltag. Der bør tilstræbes sammenhæng, komplementaritet og synergi, navnlig med finansieringsprogrammer, der støtter politikområder, der er tæt forbundne, såsom de nationale og regionale partnerskabsplaner (oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX [forordningen om nationale reformprogrammer]¹³), AgoraEU-programmet (oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX [AgoraEU]¹⁴) og foranstaltninger udadtil, der støttes af et globalt Europa (oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX¹⁵).
- (20) Programmet erstatter det program, der blev oprettet ved forordning (EU) 2021/693 for perioden 2021-2027, som derfor bør ophæves.
- (21) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne forordning, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.
- (22) I medfør af artikel 3 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, har Irland [ved skrivelse af ...] meddelt, at det ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af denne forordning.

eller

¹³ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af Den Europæiske Fond for økonomisk, social og territorial samhørighed, landbrug og landdistrikter, fiskeri og maritime anliggender, velstand og sikkerhed for perioden 2028-2034 og om ændring af forordning (EU) 2023/955 og forordning (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025) 565 final).

¹⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om oprettelse af "AgoraEU"-programmet for perioden 2028-2034 og om ophævelse af forordning (EU) 2021/692 og (EU) 2021/818 (COM(2025) 550 final).

¹⁵ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om et globalt Europa (COM(2025) 551 final),

I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, og med forbehold af artikel 4 i samme protokol, deltager Irland ikke i vedtagelsen af denne forordning, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Irland —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand

Ved denne forordning oprettes programmet for retlige anliggender ("programmet"), og programmets mål, dets budget for perioden 2028-2034, formerne for EU-finansiering og reglerne for ydelsen af denne finansiering fastsættes.

Artikel 2

Definition

Med henblik på denne forordning bør "dommere og anklagere og andet personale i retsvæsenet" fortolkes bredt, således at det omfatter dommere, anklagere og personale ved domstolene og anklagemyndigheden samt alle andre faglige medarbejdere med tilknytning til retsvæsenet, eller som på anden måde deltager i retsplejen uanset definitionen i henhold til national ret, retlig status eller intern organisation såsom advokater, notarer, fogeder eller håndhævelsespersonale, kuratorer, mediatorer, retstolke og -oversættere, retssagkyndige, fængselspersonale og tilsynsværger.

Artikel 3

Programmets mål

1. Programmets overordnede mål er at bidrage til den videre udvikling af et effektivt, inklusivt, modstandsdygtigt og digitaliseret EU-retsområde baseret på retsstatsprincippet, gensidig anerkendelse og gensidig tillid og derved også at styrke demokratiet og beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder og bidrage til Unionens vækst og konkurrenceevne samt digitaliseringen af retsvæsenet på EU-plan.
2. Programmet har følgende specifikke mål:
 - a) at lette og støtte det civil- og strafferetlige samarbejde og at fremme retsstatsprincippet, navnlig retssystemernes uafhængighed, kvalitet og effektivitet, herunder ved at sikre en mere effektiv grænseoverskridende anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser
 - b) at fremme og støtte uddannelse af dommere og anklagere og andet personale i retsvæsenet med henblik på at: fremme retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder og demokratiet fremme en fælles retlig og retslig kultur sikre en konsekvent og effektiv gennemførelse af de relevante EU-retsakter og skabe et gunstigt miljø for digitaliseringen af det retlige samarbejde og retssystemerne.
 - c) at lette og støtte en effektiv og ikkediskriminerende adgang til domstolene for alle og sikre effektive retsmidler, herunder ved hjælp af digitale midler, ved at fremme effektive civil- og strafferetlige procedurer og ved at fremme og støtte alle kriminalitetsofres rettigheder og mistænkte og tiltalte processuelle rettigheder i straffesager samt de processuelle rettigheder for personer, der er eftersøgt i forbindelse med en europæisk arrestordre.

Artikel 4

Budget

1. Den vejledende finansieringsramme for gennemførelsen af programmet for perioden fra den 1. januar 2028 til den 31. december 2034 fastsættes til 798 000 000 EUR i løbende priser.
2. Der kan opføres bevillinger på EU-budgettet ud over 2034 for at dække de nødvendige udgifter og for at gøre det muligt at forvalte tiltag, der ikke er afsluttet ved programmets udløb.
3. Den finansieringsramme, der er fastsat i denne artikels stk. 1, og de yderligere midler, der er omhandlet i artikel 5, kan også anvendes til teknisk og administrativ bistand i forbindelse med gennemførelsen af programmet, herunder forberedelses-, overvågnings-, kontrol-, revisions- og evalueringsaktiviteter, institutionelle IT-systemer og -platforme, informations- og kommunikationsaktiviteter, herunder institutionel kommunikation om Unionens politiske prioriteter, og al anden teknisk og administrativ bistand eller personalerelaterede udgifter, som Kommissionen afholder i forbindelse med forvaltningen af programmet.

Artikel 5

Yderligere midler

1. Medlemsstaterne, Unionens institutioner, organer og agenturer, tredjelande, internationale organisationer, internationale finansielle institutioner eller andre tredjeparter kan yde yderligere finansielle eller ikkefinansielle bidrag til programmet. Sådanne yderligere finansielle bidrag udgør eksterne formålsbestemte indtægter som omhandlet i artikel 21, stk. 2, litra a), d) eller e), eller artikel 21, stk. 5, i forordning (EU, Euratom) 2024/2509.
2. Midler, der er tildelt medlemsstaterne ved delt forvaltning, kan på disses anmodning overføres til programmet. Kommissionen gennemfører nævnte midler ved direkte eller indirekte forvaltning i overensstemmelse med artikel 62, stk. 1, litra a) eller c), i forordning (EU, Euratom) 2024/2509. De skal lægges oven i det beløb, der er fastsat i denne forordnings artikel 4, stk. 1. De omhandlede midler skal anvendes til gavn for den pågældende medlemsstat. Hvis Kommissionen ved direkte eller indirekte forvaltning ikke har indgået en retlig forpligtelse for yderligere beløb, der stilles til rådighed for programmet, kan de tilsvarende beløb, der ikke er indgået forpligtelser for, efter anmodning fra den pågældende medlemsstat tilbageføres til et eller flere af de respektive kildeprogrammer eller deres efterfølgere.

Artikel 6

Alternativ, kombineret og kumuleret finansiering

1. Programmet gennemføres i synergi med andre EU-programmer. Et tiltag, hvortil der er ydet et EU-bidrag fra et andet program, kan også modtage et bidrag inden for rammerne af dette program. Reglerne for det relevante EU-program finder anvendelse på det pågældende bidrag, eller alternativt kan ét enkelt sæt regler anvendes på alle bidrag, og der kan indgås én enkelt retlig forpligtelse. Hvis EU-bidraget ydes på grundlag af støtteberettigede omkostninger, må den kumulerede støtte fra EU-budgettet ikke overstige de samlede støtteberettigede omkostninger ved tiltaget og kan beregnes på et pro rata-grundlag i overensstemmelse med de dokumenter, hvori støttebetingelserne er fastsat.

2. Tildelingsprocedurerne i henhold til programmet kan gennemføres i fællesskab ved direkte eller indirekte forvaltning med medlemsstaterne, Unionens institutioner, organer og agenturer, tredjelande, internationale organisationer, internationale finansielle institutioner eller andre tredjeparter ("partnerne i den fælles tildelingsprocedure"), forudsat at der sikres beskyttelse af Unionens finansielle interesser. Procedurerne skal være underlagt ét enkelt regelsæt og føre til indgåelsen af én enkelt retlig forpligtelse. Med henblik herpå kan partnerne i den fælles tildelingsprocedure stille midler til rådighed for programmet i overensstemmelse med denne forordnings artikel 5, eller partnerne kan, hvis det er relevant, få overdraget gennemførelsen af tildelingsproceduren i overensstemmelse med artikel 62, stk. 1, litra c), i forordning (EU, Euratom) 2024/2509. Med henblik på artikel 153, stk. 3, i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 kan evalueringsudvalget i fælles tildelingsprocedurer delvis bestå af medlemmer, der repræsenterer partnerne i den pågældende procedure.

Artikel 7

Tredjelande, der er associeret med programmet

1. Programmet kan åbnes for deltagelse af følgende tredjelande gennem hel eller delvis associering i overensstemmelse med målene i artikel 3 og i overensstemmelse med de relevante internationale aftaler eller de afgørelser, der er vedtaget inden for rammerne af disse aftaler, og som gælder for:
 - a) medlemmer af Den Europæiske Frihandelssammenslutning, der er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, samt europæiske mikrostater
 - b) tiltrædende lande, kandidatlande og potentielle kandidatlande
 - c) lande omfattet af den europæiske naboskabspolitik
 - d) andre tredjelande.
2. Associeringsaftalerne om deltagelse i programmerne:
 - a) skal sikre en rimelig balance for så vidt angår bidrag fra og fordele for det tredjeland, der deltager i programmet
 - b) skal fastsætte betingelserne for deltagelse i programmet, herunder beregningen af de finansielle bidrag til det pågældende program (bestående af et operationelt bidrag og et gebyr for deltagelse) og dets generelle administrationsomkostninger
 - c) må ikke give tredjelandet nogen beslutningskompetence med hensyn til programmet
 - d) garantere Unionens ret til at sikre en forsvarlig økonomisk forvaltning og til at beskytte sine finansielle interesser
 - e) skal, hvor det er relevant, sikre beskyttelsen af sikkerheden og den offentlige orden i Unionen.

Med henblik på første afsnit, litra d), giver tredjelandet de nødvendige rettigheder og den fornødne indsigt, der kræves i henhold til forordning (EU, Euratom) 2024/2509 og (EU, Euratom) nr. 883/2013, og garanterer, at fuldbyrdelsesafgørelser, hvorved der pålægges en betalingsforpligtelse på grundlag af artikel 299 i TEUF, og EU-Domstolens domme og kendelser kan fuldbyrdes.

Artikel 8

EU-finansieringens gennemførelse og former

1. Programmet gennemføres ved direkte forvaltning i overensstemmelse med forordning (EU, Euratom) 2024/2509 eller ved indirekte forvaltning med de enheder, der er omhandlet i nævnte forordnings artikel 62, stk. 1, litra c).
2. EU-finansieringen kan ydes i enhver form i overensstemmelse med forordning (EU, Euratom) 2024/2509, bl.a. i form af tilskud, udbud og ikkefinansielle donationer.
3. Hvis EU-finansieringen ydes i form af et tilskud, ydes midlerne som finansiering, der ikke er knyttet til omkostningerne, eller om nødvendigt efter metoden med forenkede omkostningsmuligheder i overensstemmelse med forordning (EU, Euratom) 2024/2509. Finansieringen kan kun ydes i form af godtgørelse af de faktisk afholdte støtteberettigede omkostninger, hvis målene for et tiltag ikke kan nås på anden måde.
4. Med henblik på artikel 153, stk. 3, i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 kan evalueringsudvalget helt eller delvis bestå af uafhængige eksterne eksperter.

Artikel 9

Støtteberettigelse

1. Støtteberettigelseskriterierne skal i overensstemmelse med forordning (EU, Euratom) 2024/2509 fastsættes således, at de støtter opfyldelsen af de mål, der er fastsat i nærværende forordnings artikel 3, og skal finde anvendelse på alle tildelingsprocedurer inden for rammerne af programmet.
2. Hvad angår tildelingsprocedurerne ved direkte og indirekte forvaltning, kan en eller flere af følgende juridiske enheder være berettigede til at modtage EU-finansiering:
 - a) enheder, der er etableret i en medlemsstat
 - b) enheder, der er etableret i et associeret tredjeland
 - c) internationale organisationer
 - d) andre enheder, der er etableret i ikkeassocierede tredjelande, hvis finansieringen af sådanne enheder er afgørende for gennemførelsen af tiltaget og bidrager til målene i artikel 3.
3. I tillæg til artikel 168, stk. 2 og 3, i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 kan associerede tredjelande som omhandlet i nærværende forordnings artikel 7, stk. 1, deltage i og drage fordel af de udbudsmekanismer, der er fastsat i artikel 168, stk. 2 og 3, i forordning (EU, Euratom) 2024/2509, hvis det er relevant. De regler, der finder anvendelse på medlemsstaterne, finder tilsvarende anvendelse på deltagende associerede tredjelande.
4. Adgangen til tildelingsprocedurer, der påvirker sikkerheden eller den offentlige orden, navnlig vedrørende Unionens eller dens medlemsstaters strategiske aktiver og interesser, begrænses i overensstemmelse med artikel 136 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509. I overensstemmelse med artikel 136 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 skal der i overensstemmelse med EU-retten af sikkerhedshensyn gælde begrænsninger for højrisikoleverandørers støtteberettigelse.
5. Det arbejdsprogram, der er omhandlet i artikel 110 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509, indkaldelsen af forslag og indkaldelsen af tilbud kan indeholde en

yderligere præcisering af de støtteberettigelseskriterier, der er fastsat i nærværende forordning, eller indeholde yderligere støtteberettigelseskriterier for specifikke tiltag.

6. Der kan ydes driftstilskud uden indkaldelse af forslag til Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere til dækning af udgifter i forbindelse med dette netværks permanente arbejdsprogram.

Artikel 10

Arbejdsprogram

Programmet gennemføres ved hjælp af arbejdsprogrammer som omhandlet i artikel 110 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509.

Artikel 11

Ophævelse

Forordning (EU) 2021/693 ophæves med virkning fra den 1. januar 2028.

Artikel 12

Overgangsbestemmelser

1. Denne forordning påvirker ikke videreførelsen eller eventuelle ændringer af tiltag, der er iværksat i henhold til forordning (EU) 2021/693, som fortsat finder anvendelse på de pågældende tiltag, indtil de afsluttes.
2. Finansieringsrammen for programmet kan også dække udgifter til den tekniske og administrative bistand, der er nødvendig for at sikre overgangen mellem programmet og de foranstaltninger, der blev vedtaget i henhold til forordning (EU) 2021/693.

Artikel 13

Ikrafttræden og anvendelse

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den finder anvendelse fra den 1. januar 2028.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

OVERSIGT OVER FINANSIELLE OG DIGITALE VIRKNINGER

1.	FORSLAGETS/INITIATIVETS RAMME	3
1.1.	Forslagets/initiativets betegnelse	3
1.2.	Berørt(e) politikområde(r)	3
1.3.	Mål	3
1.3.1.	<i>Generelt/generelle mål</i>	3
1.3.2.	<i>Specifikt/specifikke mål</i>	3
1.3.3.	<i>Forventet/forventede resultat(er) og virkning(er)</i>	3
1.3.4.	<i>Resultatindikatorer</i>	5
1.4.	Forslaget/initiativet vedrører	5
1.5.	Begrundelse for forslaget/initiativet	5
1.5.1.	<i>Behov, der skal opfyldes på kort eller lang sigt, herunder en detaljeret tidsplan for iværksættelsen af initiativet</i>	5
1.5.2.	<i>Merværdien af et EU-tiltag (f.eks. som følge af koordineringsfordele, retssikkerhed, større effekt eller komplementaritet). Ved "merværdien af et EU-tiltag" forstås her merværdien af en indsats på EU-plan i forhold til den værdi, som medlemsstaterne ville have skabt enkeltvis</i>	6
1.5.3.	<i>Erfaringer fra tidligere foranstaltninger af lignende art</i>	7
1.5.4.	<i>Forenelighed med den flerårige finansielle ramme og mulige synergivirkninger med andre relevante instrumenter</i>	7
1.5.5.	<i>Vurdering af de forskellige finansieringsmuligheder, der er til rådighed, herunder muligheden for omfordeling</i>	8
1.6.	Varigheden af forslaget/initiativet og af dets finansielle virkninger	9
1.7.	Planlagt(e) budgetgennemførelsesmetode(r)	9
2.	FORVALTNINGSFORANSTALTNINGER	11
2.1.	Bestemmelser om overvågning og rapportering	11
2.2.	Forvaltnings- og kontrolsystem(er)	11
2.2.1.	<i>Begrundelse for den/de foreslåede budgetgennemførelsesmetode(r), finansieringsmekanisme(r), betalingsvilkår og kontrolstrategi</i>	11
2.2.2.	<i>Oplysninger om de konstaterede risici og det/de interne kontrolsystem(er), der etableres for at afbøde dem</i>	11
2.2.3.	<i>Vurdering af og begrundelse for kontrolforanstaltningernes omkostningseffektivitet (forholdet mellem kontrolomkostningerne og værdien af de forvaltede midler) samt vurdering af den forventede risiko for fejl (ved betaling og ved afslutning)</i>	12
2.3.	Foranstaltninger til forebyggelse af svig og uregelmæssigheder	12
3.	FORSLAGETS/INITIATIVETS ANSLÅEDE FINANSIELLE VIRKNINGER	13

3.1.	Berørt(e) udgiftsområde(r) i den flerårige finansielle ramme og udgiftspost(er) på budgettet	13
3.2.	Forslagets anslåede finansielle virkninger for bevillingerne.....	14
3.2.1.	<i>Sammenfatning af de anslåede virkninger for aktionsbevillingerne.....</i>	14
3.2.1.1.	<i>Bevillinger fra vedtaget budget i mio. EUR (tre decimaler).....</i>	14
3.2.2.	<i>Anslåede resultater finansieret med aktionsbevillinger (skal ikke udfyldes for decentrale agenturer).....</i>	16
3.2.3.	<i>Sammenfatning af de anslåede virkninger for administrationsbevillingerne</i>	18
3.2.3.1.	<i>Bevillinger fra vedtaget budget.....</i>	18
3.2.3.2.	<i>Bevillinger fra eksterne formålsbestemte indtægter (ikke relevant)</i>	18
3.2.4.	<i>Anslået behov for menneskelige ressourcer</i>	19
3.2.4.1.	<i>Finansieret over vedtaget budget.....</i>	19
3.2.4.2.	<i>Finansieret over eksterne formålsbestemte indtægter (ikke relevant)</i>	20
3.2.5.	<i>Oversigt over de anslåede virkninger for de digitale teknologirelaterede investeringer.....</i>	22
4.	DIGITALE DIMENSIONER.....	24
4.1.	Krav af digital relevans	24
4.2.	Data	26
4.3.	Digitale løsninger.....	28
4.4.	Vurdering af interoperabilitet	30
4.5.	Foranstaltninger til støtte for digital gennemførelse	31

1. FORSLAGETS/INITIATIVETS RAMME

1.1. Forslagets/initiativets betegnelse

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for retlige anliggender for perioden 2028-2034 og om ophævelse af forordning (EU) 2021/693.

1.2. Berørt(e) politikområde(r)

Retligt samarbejde i civil- og strafferetlige sager, uddannelse af retsvæsenets aktører, adgang til klage og domstolsprøvelse, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder.

1.3. Mål

1.3.1. Generelt/generelle mål

Programmet har som overordnet mål at bidrage til videreudviklingen af et effektivt, inklusivt, modstandsdygtigt og digitaliseret EU-retsområde baseret på retsstatsprincippet, gensidig anerkendelse og gensidig tillid, hvorved demokratiet og beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder også styrkes, samt at bidrage til Unionens vækst og konkurrenceevne og til digitaliseringen af retsvæsenet på EU-plan.

1.3.2. Specifikt/specifikke mål

Programmet har følgende specifikke mål:

Specifikt mål nr. 1:

At lette og støtte det retlige samarbejde i civil- og strafferetlige sager og fremme retsstatsprincippet, navnlig retssystemernes uafhængighed, kvalitet og effektivitet, herunder ved at forbedre den effektive grænseoverskridende anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser.

Specifikt mål nr. 2:

At fremme og støtte uddannelse af dommere og andet personale i retsvæsenet med henblik på at: fremme retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder og demokrati, fremme en fælles retslig og juridisk kultur, sikre en konsekvent og effektiv gennemførelse af de relevante EU-retsakter og skabe et gunstigt miljø for digitaliseringen af det retlige samarbejde og retssystemerne.

Specifikt mål nr. 3:

At lette og støtte en effektiv og ikkediskriminerende adgang til klage og domstolsprøvelse for alle og til effektive retsmidler, herunder via digitale midler, ved at fremme effektive civil- og strafferetlige procedurer og ved at fremme og støtte alle kriminalitetsofres rettigheder samt mistænkte og tiltalte processuelle rettigheder i straffesager og eftersøgte personers processuelle rettigheder i sager angående den europæiske arrestordre.

1.3.3. Forventet/forventede resultat(er) og virkning(er)

Angiv, hvilke virkninger forslaget/initiativet forventes at få for modtagerne/målgrupperne.

- Øget kapacitet – herunder digital kapacitet – hos nationale fagfolk, domstole og myndigheder til at behandle spørgsmål vedrørende civil- og strafferetligt samarbejde og til at gennemføre EU-instrumenter om civilret og civilprocesret samt om strafferet og straffeprocessret.
- Forbedret grænseoverskridende samarbejde og gensidig tillid mellem retlige myndigheder med ansvar for retligt samarbejde i civil-, handels- og strafferetlige sager samt forbedret samarbejde og koordinering mellem disse myndigheder og andre ansvarlige agenturer og institutioner i hele EU.
- Fremskyndelse af procedurer i forbindelse med retligt samarbejde i civil- og strafferetlige sager.
- Forbedret situation for personer, der er omfattet af foranstaltninger inden for retligt samarbejde i straffesager, forbedret social rehabilitering og reintegration af disse personer, samt mindsket risiko for krænkelse af deres grundlæggende rettigheder.
- Øget kapacitet og synlighed for netværk på EU-plan, der er aktive inden for retslig uddannelse, adgang til klage og domstolsprøvelse og retligt samarbejde.
- Forbedret fremme af retsstatsprincippet, retsvæsenets uafhængighed og upartiskhed, herunder ved at støtte bestræbelserne på at forbedre de nationale retssystemers effektivitet, navnlig gennem indsamling af oplysninger om retsstatssituationen på nationalt plan, indsamling af data om de nationale retssystemers uafhængighed, kvalitet og effektivitet samt fremme og opretholdelse af europæiske standarder og bedste praksis på disse områder.
- Styrket samarbejde og udveksling af oplysninger mellem kompetente nationale myndigheder, europæiske netværk, NGO'er og/eller faglige organisationer vedrørende rettigheder for personer, der er mistænkt eller tiltalt for kriminalitet, og kriminalitetsofres rettigheder.
- Mindsket risiko for krænkelse af retten til adgang til en upartisk domstol.
- Fremme af samarbejdet i forbindelse med former for alvorlig kriminalitet såsom korruption, terrorisme og miljøkriminalitet.
- Øget offentlig bevidsthed og viden, også blandt relevante politiske beslutningstagere, om mistænkte og tiltalte proceduremæssige rettigheder samt ofres rettigheder på både EU-plan og nationalt plan.
- Øget bevidsthed og viden om brugen af digitale værktøjer og AI-værktøjer i straffesager (især brugen af videokonferenceteknologi) og dens indvirkning (muligheder og risici) på mistænkte og tiltalte proceduremæssige rettigheder samt ofres rettigheder på både EU-plan og nationalt plan.
- Øget bevidsthed og viden om de særlige behov hos de mest sårbare ofre for forbrydelser, herunder ofre for terrorisme, samt de mest sårbare mistænkte og tiltalte.
- Forbedret viden om de retsmidler, der er til rådighed for ofre i tilfælde af krænkelse af deres rettigheder, samt om udfordringer og fordele for ofre i forbindelse med digitaliseringen af retsvæsenet.
- Forbedrede hjælpetjenester til ofre.
- Øget viden blandt retsvæsenets aktører om EU's civilret, handelsret, strafferet og instrumenter vedrørende grundlæggende rettigheder (herunder om

anvendelsesområdet for EU's charter om grundlæggende rettigheder samt om eksisterende retsmidler og klagemuligheder).

– Øget "digital kapacitet" hos retsvæsenets aktører til effektivt at anvende digitale værktøjer og infrastrukturer, håndtere digitaliseringens indvirkning på retssager og proceduremæssige rettigheder samt anvende grænseoverskridende samarbejdsværktøjer.

– Øget retssikkerhed for borgere og virksomheder.

1.3.4. Resultatindikatorer

Angiv indikatorerne til overvågning af fremskridt og resultater.

Output- og resultatindikatorerne med henblik på overvågning af dette programs fremskridt og resultater vil svare til de fælles indikatorer, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX [præstationsforordningen]¹.

1.4. Forslaget/initiativet vedrører

☐ en ny foranstaltning

☐ en ny foranstaltning som opfølgning på et pilotprojekt/en forberedende foranstaltning²

☒ en forlængelse af en eksisterende foranstaltning

☐ en sammenlægning eller en omlægning af en eller flere foranstaltninger til en anden/en ny foranstaltning

1.5. Begrundelse for forslaget/initiativet

1.5.1. *Behov, der skal opfyldes på kort eller lang sigt, herunder en detaljeret tidsplan for iværksættelsen af initiativet*

Selv om lovgivningen er et centralt middel til at gennemføre Unionens mål inden for retlige anliggender, er der et behov for at supplere med andre midler. I denne sammenhæng spiller finansiering en vigtig rolle for at øge lovgivningens effektivitet ved at styrke viden, bevidsthed og kapacitet hos retsvæsenets fagfolk og andre centrale interessenter, bl.a. gennem støtte til:

– formidling af information og bevidstgørelse, herunder støtte til nationale og europæiske kampagner for at informere borgerne om deres rettigheder samt fora for drøftelse mellem interessenter med henblik på at øge kendskabet til programmet og overførbareheden af dets resultater

– uddannelse, udveksling og kapacitetsopbygning for dommer, anklagere og andet personale i retsvæsenet, andre aktører og relevante nationale myndigheder for at give dem de nødvendige redskaber til effektivt at omsætte Unionens rettigheder og politikker i praksis.

Finansiering spiller også en central rolle med hensyn til at fremme samarbejde på tværnationalt plan og udvikle gensidig tillid, f.eks. gennem:

¹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX om fastsættelse af en udgiftssporings- og præstationsramme for budgettet samt andre horisontale regler for EU-programmer og -aktiviteter (COM(2025) 545 final).

² Som nævnt i artikel 58, stk. 2, litra a) eller b), i forordning (EU) 2024/2509.

- udvikling og styrkelse af kapaciteten hos centrale netværk på europæisk plan, retlige sammenslutninger på europæisk plan og udbydere af retslig uddannelse på europæisk plan til at bistå med forberedelsen af fremtidige initiativer inden for de områder, der er omfattet af programmet, samt til at fremme en ensartet gennemførelse heraf i hele Europa
- grænseoverskridende samarbejde om håndhævelse og koordinering af andre nationale foranstaltninger for at maksimere og uddybe virkningen af foranstaltninger på EU-plan
- grænseoverskridende interoperabilitet mellem systemer og applikationer ved at anvende og vedligeholde innovative teknikker og teknologier, navnlig digitale.

Derudover bør finansieringen også støtte f.eks.:

- forskning, undersøgelser, rundspørger, evalueringer, konsekvensanalyser, analyser, overvågning og andre støtteaktiviteter, som gør det muligt altid at være ajourført om nye forbedringer og udfordringer på stedet. Resultaterne af disse aktiviteter vil derefter indgå i udviklingen og gennemførelsen af Unionens politikker og sikre, at de er evidensbaserede, målrettede og velstrukturerede.

Programmet vil bidrage til at tackle fælles tværnationale udfordringer ved at tage hensyn til de forskellige politikområders særlige karakter og udfordringer, deres forskellige målgrupper og deres særlige behov. Ved at samle støtten på disse områder vil Unionen være bedre rustet til at håndtere tilbagevendende, men også nye og fremvoksende politiske prioriteter.

Under programmet vil der hvert år blive offentliggjort omkring fire indkaldelser af forslag (herunder indkaldelser om driftstilskud), ligesom det vil støtte visse indirekte forvaltningsaktiviteter med internationale organisationer. Nogle indkaldelser vil ske hvert andet år. Derudover vil der med programmet blive gennemført visse tiltag ved hjælp af kontrakter efter offentlige udbud. De typer aktiviteter, der finansieres, kan f.eks. omfatte: konferencer, ekspertmøder, udvalgs-møder til støtte for gennemførelsen af EU's retsakter, seminarer, kommunikations-, informations- og synlighedsaktiviteter, udvikling af uddannelsesmateriale samt udvikling og vedligeholdelse af IT-platforme og -systemer, undersøgelser, studier og konsekvensanalyser.

Alle disse aktiviteter vil blive gennemført i hele perioden 2028-2034. På nuværende tidspunkt er det vanskeligt at fastsætte en præcis tidsplan for udrulningen, da programmet er udformet, så det forbliver tilstrækkeligt fleksibelt til at kunne tilpasses nye fremvoksende prioriteter og behov.

- 1.5.2. *Merværdien af et EU-tiltag (f.eks. som følge af koordineringsfordele, retssikkerhed, større effekt eller komplementaritet). Ved "merværdien af et EU-tiltag" forstås her merværdien af en indsats på EU-plan i forhold til den værdi, som medlemsstaterne ville have skabt enkeltvis*

Begrundelse for en indsats på EU-plan (forudgående):

Trods fremskridt står EU fortsat over for store grænseoverskridende retlige udfordringer, der kræver en koordineret indsats. Programmet for retlige anliggender er fortsat yderst relevant og virkningsfuldt og hjælper medlemsstaterne med at opretholde EU's værdier og grundlæggende rettigheder. Uden støtte på EU-plan ville de nationale indsatser være fragmenterede, ineffektive og uensartede, især på områder som retslig uddannelse, adgang til klage og domstolsprøvelse og

digitalisering. EU-finansiering muliggør fælles løsninger, retligt samarbejde og interoperabilitet mellem retssystemerne, hvilket især gavner mindre medlemsstater. Det bidrager også til at udfylde nationale mangler, opretholde retlige netværk i hele EU og opbygge en fælles europæisk retskultur. Programmet for retlige anliggender er afgørende for at støtte civilsamsfundsorganisationer, der arbejder med adgang til klage og domstolsprøvelse, og tværnationale projekter, der ellers ikke ville kunne realiseres. EU's indsats sikrer ensartede standarder, fremmer fair adgang til klage og domstolsprøvelse, styrker det indre marked og øger konkurrenceevnen ved at mindske retsusikkerheden. Det er også afgørende at støtte EU's udvidelsesproces og sikre sammenhæng mellem interne og eksterne retlige politikker, hvorved EU's globale rolle styrkes og dets retsorden beskyttes.

Forventet merværdi på EU-plan (efterfølgende)

Samarbejde, herunder netværkssamarbejde, mellem de interesserede parter vil føre til udbredelse af den bedste praksis, særligt innovative og integrerede tilgange i forskellige medlemsstater. Deltagerne i de aktiviteter, der finansieres via programmet, vil derefter fungere som multiplikatorer i deres respektive professionelle aktiviteter i deres medlemsstat. Involvering af Den Europæiske Union giver mulighed for, at disse aktiviteter kan udføres konsekvent overalt i Unionen, og sikrer stordriftsfordele.

1.5.3. Erfaringer fra tidligere foranstaltninger af lignende art

Midtvejsevalueringen af 2021-2027-programmet for retlige anliggender viste, at programmet fortsat effektivt styrker det grænseoverskridende retlige samarbejde og den gensidige tillid mellem medlemsstaterne samt uddannelse af retsvæsenets aktører og sårbare gruppers adgang til klage og domstolsprøvelse. Programmet fremmer også i stigende grad digitalisering og forbedrer dermed adgangen til juridisk information og moderniserer værktøjerne til retligt samarbejde. Evalueringen bekræftede programmets samlede effektivitet og gyldigheden af dets målrettede målsætninger, men der er afdækket visse aspekter, der kan forbedres, navnlig følgende: Det begrænsede budget begrænser programmets evne til at opfylde de voksende digitale behov. Kendskabet til programmet er fortsat uensartet, idet civilsamsfundsorganisationerne er mindre informerede end de offentlige myndigheder, og programmet er mindre kendt i nogle lande. Desuden oplever nogle støttemodtagere fortsat udfordringer med ansøgningsproceduren og rapporteringskravene.

1.5.4. Forenelighed med den flerårige finansielle ramme og mulige synergivirkninger med andre relevante instrumenter

Initiativet er en del af forslaget til den flerårige finansielle ramme for 2028-2034. Programmet vil tilstræbe synergier, sammenhæng og komplementaritet med andre EU-instrumenter, der støtter politikområder, som er tæt forbundne, såsom AgoraEU-programmet og programmerne inden for asyl, migration og integration, grænseforvaltning og indre sikkerhed, forbrugere, beskæftigelse, uddannelse, social inklusion, forskning og innovation. Der vil også blive tilstræbt samarbejde med eksterne foranstaltninger, der støttes af et globalt Europa, samt med de nationale og regionale partnerskabsplaner, for så vidt angår reformer af retsvæsenet og digitalisering af de nationale retssystemer. Overlapning med aktiviteter under disse andre programmer vil blive undgået.

1.5.5. *Vurdering af de forskellige finansieringsmuligheder, der er til rådighed, herunder muligheden for omfordeling*

Ikke relevant

1.6. Varigheden af forslaget/initiativet og af dets finansielle virkninger

☒ **Begrænset varighed**

☒ gældende fra 1.1.2028 til 31.12.2034

☒ finansielle virkninger fra 2028 til 2034 for forpligtelsesbevillinger og fra 2028 til 2034 for betalingsbevillinger.

☐ **Ubegrænset varighed**

iværksættelse med en indkøringsperiode fra ÅÅÅÅ til ÅÅÅÅ

derefter gennemførelse i fuldt omfang.

1.7. Planlagt(e) budgetgennemførelsesmetode(r)³

☒ **Direkte forvaltning** ved Kommissionen

☒ i dens tjenestegrene, herunder ved dens personale i EU's delegationer

☐ i forvaltningsorganerne

☐ **Delt forvaltning** i samarbejde med medlemsstaterne

☒ **Indirekte forvaltning** ved at overdrage budgetgennemførelsesopgaver til:

☐ tredjelande eller organer, som tredjelande har udpeget

☒ internationale organisationer og deres agenturer (f.eks. Europarådet, OECD, UNESCO...)

☐ Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond

☐ de organer, der er omhandlet i artikel 70 og 71 i forordning (EU) 2024/2509

☒ offentligretlige organer (f.eks. søjlevurderede organer)

☒ privatretlige organer, der har fået overdraget offentlige tjenesteydelsesopgaver, i det omfang de har fået stillet tilstrækkelige finansielle garantier (f.eks. søjlevurderede organer)

☒ privatretlige organer, undergivet lovgivningen i en medlemsstat, som har fået overdraget gennemførelsen af et offentlig-privat partnerskab, og som har fået stillet tilstrækkelige finansielle garantier (f.eks. søjlevurderede organer)

☐ organer eller personer, der har fået overdraget gennemførelsen af specifikke aktioner i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i henhold til afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union, og som er anført i den relevante basisretsakt

☐ organer, der er etableret i en medlemsstat og undergivet lovgivningen i en medlemsstat eller EU-lovgivningen, og som i overensstemmelse med sektorspecifikke regler kan få overdraget gennemførelsen af EU-midler eller budgetgarantier, i det omfang de kontrolleres af offentligretlige organer eller af privatretlige organer, der har fået overdraget offentlige tjenesteydelsesopgaver, og har fået stillet tilstrækkelige finansielle garantier i form af kontrolorganernes solidariske hæftelse eller ækvivalente finansielle garantier, som for hver foranstaltning kan begrænses til EU-støttens maksimale beløb.

³ Forklaringer vedrørende budgetgennemførelsesmetoder og henvisninger til finansforordningen findes på webstedet BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

Bemærkninger

Programmet vil blive gennemført ved direkte forvaltning samt ved indirekte forvaltning gennem internationale organisationer (f.eks. Europarådet, UNESCO, OECD osv.).

2. FORVALTNINGSFORANSTALTNINGER

2.1. Bestemmelser om overvågning og rapportering

Dette initiativ vil blive overvåget gennem resultatrammen for budgettet for 2028-2034, der er fastsat ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX [præstationsforordningen]. I resultatrammen fastsættes også reglerne for de evalueringer, som skal gennemføres i overensstemmelse med Kommissionens retningslinjer for bedre regulering, og de vil være baseret på indikatorer, der er relevante for programmets mål.

2.2. Forvaltnings- og kontrolsystem(er)

2.2.1. *Begrundelse for den/de foreslåede budgetgennemførelsesmetode(r), finansieringsmekanisme(r), betalingsvilkår og kontrolstrategi*

Programmet for retlige anliggender vil blive forvaltet direkte af Kommissionen, da dette giver mulighed for bedre at tilpasse programmet til behovene i forbindelse med de forskellige politikker, giver større fleksibilitet til at justere prioriteterne i tilfælde af nye behov og muliggør etablering af direkte kontakter med støttemodtagere/kontrahenter og interessenter, der er direkte involveret i aktiviteter, der tjener relevante EU-politikker. Gennemførelsesmetoden for programmet for 2021-2027 (direkte og indirekte forvaltning) har hidtil vist sig at være effektiv og egnet til programmets og dets støttemodtageres behov. Anvendelse af forenklede finansieringsformer vil fortsat være standardformen for refusion af tilskud.

2.2.2. *Oplysninger om de konstaterede risici og det/de interne kontrolsystem(er), der etableres for at afbøde dem*

Programmet står over for de samme risici som andre af Kommissionens programmer, der er rettet mod støttemodtagere af forskellig art. Nogle støttemodtagere er ikke regelmæssige deltagere i programmet, eller de har ikke omfattende administrative strukturer. Risiciene vedrører hovedsagelig 1) sikring af kvaliteten af de udvalgte projekter og deres efterfølgende tekniske gennemførelse, 2) risiko for ineffektiv eller uøkonomisk anvendelse af tildelte midler, både i forbindelse med tilskud og udbud, 3) bedrageri.

De fleste af disse risici forventes at blive reduceret takket være: 1) omhyggelig udformning af indkaldelser af forslag, 2) vejledning til ansøgere og støttemodtagere, 3) anvendelse af forenklede omkostningsmuligheder i form af enhedsomkostninger, faste takster og faste beløb, som er blevet anvendt effektivt i FFR for 2021-2027, og som er fastsat i forordning (EU) 2024/2509, 4) anvendelse af virksomhedsprocedurer og -systemer til forvaltning af forslag og tilskud (f.eks. vademecum for tilskud, eGrants osv.) for at sikre fuld overensstemmelse med bedste praksis i alle faser af tilskuds- og udbudscyklussen, 5) de foranstaltninger, der er fastsat i strategien for bekæmpelse af svig.

Det kontrolsystem, der er planlagt for programmet for 2028-2034, vil være en videreførelse af kontrolsystemet for 2021-2027. Kontrolstrategien består af forskellige byggesten: 1) programmering, evaluering og udvælgelse af forslag for at sikre, at kun de bedste forslag finansieres, 2) undertegnelse og overvågning af tilskudsftaler med forbehold af *forudgående* kontrol på både finansielt og politisk plan, 3) *efterfølgende* revisioner baseret på en "opdagelsesstrategi", der har til formål

at afdække flest mulige uregelmæssigheder med henblik på inddrivelse af uretmæssigt udbetalte beløb.

- 2.2.3. *Vurdering af og begrundelse for kontrolforanstaltningernes omkostningseffektivitet (forholdet mellem kontrolomkostningerne og værdien af de forvaltede midler) samt vurdering af den forventede risiko for fejl (ved betaling og ved afslutning)*

Omkostningerne til kontrol af programmet udgør ca. 3,2 % af de betalinger, som Kommissionen har foretaget. Dette forventes at forblive stabilt eller falde en smule, hvis anvendelsen af forenklede omkostningsmuligheder udvides yderligere. Målet for forvaltnings- og kontrolsystemet er at holde de forventede fejlrисici (ved betaling og ved afslutning) under væsentlighedstærsklen på 2 %.

2.3. **Foranstaltninger til forebyggelse af svig og uregelmæssigheder**

GD JUST vil fortsat anvende sin strategi til bekæmpelse af svig (ajourført i juni 2024) i overensstemmelse med Kommissionens strategi til bekæmpelse af svig (CAFS) med henblik på bl.a. at sikre, at dens interne kontrol i forbindelse med bekæmpelse af svig fuldt ud er i overensstemmelse med CAFS, og at dens strategi for styring af risikoen for svig er gearret til at finde frem til de tilfælde, hvor der er risiko for svig, og til passende modforanstaltninger.

Strategien til bekæmpelse af svig gør det muligt at imødegå risikoen for svig, hovedsagelig gennem foranstaltninger til at forebygge uregelmæssigheder, som derefter forstærkes i tilfælde af afsløring af svig. Følgende foranstaltninger vil fortsat blive gennemført: skrivebordstilsyn, overvågning på stedet i overensstemmelse med en fastlagt overvågningsstrategi, klare indberetningskrav i tilskudsaftalerne med støttemodtagerne, opstartsmøder med nye støttemodtagere, muligheden for at skære i bevillinger i tilfælde af manglende resultater eller manglende overholdelse af visse finansieringsvilkår, som f.eks. dem, der er knyttet til oplysninger, kommunikation og synlighed.

Modtagere i udelukkelsessager registreres i databasen for tidlig afsløring og udelukkelse (EDES), og sagerne følges op med OLAF og Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO).

3. FORSLAGETS/INITIATIVETS ANSLÅEDE FINANSIELLE VIRKNINGER

3.1. Berørt(e) udgiftsområde(r) i den flerårige finansielle ramme og udgiftspost(er) på budgettet

Nye budgetposter, som der anmodes om

I samme rækkefølge som udgiftsområderne i den flerårige finansielle ramme og budgetposterne

Udgifts- område i den flerårige finansielle ramme	Budgetpost	Udgiftens art	Bidrag			
	Nummer	IOB	fra EFTA- lande	fra kandidat- lande og potentielle kandidat- lande	fra andre tredjelande	andre formåls- bestemte indtægter
2	06 01 04 Udgifter til støttefunktioner i forbindelse med retlige anliggender	IOB	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ
2	06 05 01 Retlige anliggender	OB	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ

3.2. Forslagets anslåede finansielle virkninger for bevillingerne

3.2.1. Sammenfatning af de anslåede virkninger for aktionsbevillingerne

☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af aktionsbevillinger

☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af aktionsbevillinger som anført herunder:

3.2.1.1. Bevillinger fra vedtaget budget i mio. EUR (tre decimaler)

Udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme	Nummer	2
--	--------	---

GD: <JUST.>			År	År	År	År	År	År	År	I ALT FFR 2028-2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Aktionsbevillinger										
06 05 01 Retlige anliggender	Forpligtelser	(1b)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Betalinger	(2b)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Administrationsbevillinger finansieret over bevillingsrammen for særprogrammer ⁽¹⁾										
06 01 04 Udgifter til støttefunktioner i forbindelse med retlige anliggender		(3)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Bevillinger I ALT til GD <JUST>	Forpligtelser	=1a+1b+3	101	105	109	114	118	123	128	798
	Betalinger	=2a+2b+3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

Obligatorisk tabel

	År	År	År	År	År	År	År	I ALT FFR 2028-2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	

Aktionsbevillinger I ALT	Forpligtelser	(4)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Betalinger	(5)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Administrationsbevillinger finansieret over bevillingsrammen for særprogrammer I ALT		(6)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Bevillinger I ALT under UDGIFTSOMRÅDE <2>	Forpligtelser	=4+6	101	105	109	114	118	123	128	798
i den flerårige finansielle ramme	Betalinger	=5+6	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

=====

Udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme	4	"Administrationsudgifter" ¹
--	----------	--

i mio. EUR (tre decimaler)

GD: <JUST>	År	År	År	År	År	År	År	I ALT FFR 2028-2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Menneskelige ressourcer	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	66,290
Andre administrationsudgifter	0,380	0,387	0,395	0,403	0,411	0,420	0,428	2,824

¹ De nødvendige bevillinger bør fastsættes på grundlag af de årlige gennemsnitlige omkostninger, der er tilgængelige på det relevante BUDGpedia-websted.

I ALT GD <JUST>	Bevillinger	9,850	9,857	9,865	9,873	9,881	9,890	9,898	69,114
------------------------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

i mio. EUR (tre decimaler)

		År	År	År	År	År	År	År	I ALT FFR 2028-2034
		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Bevillinger I ALT under UDGIFTSOMRÅDE 1- 4	Forpligtelser	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
i den flerårige finansielle ramme	Betalinger	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

3.2.2. Anslåede resultater finansieret med aktionsbevillinger (skal ikke udfyldes for decentrale agenturer)

Output- og resultatindikatorer med henblik på overvågning af fremskridt og resultater i forbindelse med dette program vil svare til de fælles indikatorer, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) [XXX]* [præstationsforordningen].

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (tre decimaler)

Angiv mål og resultater ↓			År 2028		År 2029		År 2030		År 2031		Indsæt så mange år som nødvendigt for at vise virkningernes varighed (jf. afsnit 1.6)						I ALT	
	RESULTATER																	
	Typ e ²	Gnsntl · omkos tninge r	An tal	Omko stning er	An tal	Omko stning er	An tal	Omko stning er	An tal	Omko stning er	An tal	Omko stning er	An tal	Omko stning er	An tal	Omko stning er	Antal resulta ter i alt	Omko stning er i alt
SPECIFIKT MÅL NR. ³																		

² Resultater er de produkter og tjenesteydelser, der skal leveres (f.eks.: antal finansierede studenterudvekslinger, antal km bygget vej osv.).

³ Som beskrevet i afsnit 1.3.2. "Specifikt/specifikke mål".

- Resultat																		
- Resultat																		
- Resultat																		
Subtotal for specifikt mål nr. 1																		
SPECIFIKT MÅL NR. 2																		
- Resultat																		
Subtotal for specifikt mål nr. 2																		
I ALT																		

3.2.3. Sammenfatning af de anslåede virkninger for administrationsbevillingerne

☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af administrationsbevillinger

☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af administrationsbevillinger som anført herunder:

3.2.3.1. Bevillinger fra vedtaget budget

VEDTAGNE BEVILLINGER	År	År	År	År	År	År	År	I ALT 2028- 2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
UDGIFTSOMRÅDE 4								
Menneskelige ressourcer	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	66,290
Andre administrationsudgifter	0,380	0,387	0,395	0,403	0,411	0,420	0,428	2,824
Subtotal UDGIFTSOMRÅDE 4	9,850	9,857	9,865	9,873	9,881	9,890	9,898	69,114
Uden for UDGIFTSOMRÅDE 4								
Menneskelige ressourcer	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	3,535
Andre administrationsudgifter	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotal uden for UDGIFTSOMRÅDE 4	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	3,535
I ALT	10,355	10,362	10,370	10,378	10,386	10,395	10,403	72,649

3.2.3.2. Bevillinger fra eksterne formålsbestemte indtægter (ikke relevant)

EKSTERNE FORMÅLSBESTEMTE INDTÆGTER				År	År	År	År	År	År	År	I ALT 2028- 2034
				2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
UDGIFTSOMRÅDE 4											
Menneskelige ressourcer				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Andre administrationsudgifter				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Subtotal UDGIFTSOMRÅDE 4				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Uden for UDGIFTSOMRÅDE 4											
Menneskelige ressourcer				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Andre administrationsudgifter				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Subtotal uden for UDGIFTSOMRÅDE 4				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
I ALT				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.3.3. Bevillinger i alt

I ALT VEDTAGNE BEVILLINGER + EKSTERNE FORMÅLSBESTEMTE INDTÆGTER				År	År	År	År	År	År	År	I ALT 2028- 2034
				2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
			UDGIFTSOMRÅDE 4								
Menneskelige ressourcer				9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	9,470	66,290
Andre administrationsudgifter				0,380	0,387	0,395	0,403	0,411	0,420	0,428	2,824

Subtotal UDGIFTSOMRÅDE 4	9,850	9,857	9,865	9,873	9,881	9,890	9,898	69,114
Uden for UDGIFTSOMRÅDE 4								
Menneskelige ressourcer	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	3,535
Andre administrationsudgifter	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotal uden for UDGIFTSOMRÅDE 4	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	0,505	3,535
I ALT	10,355	10,362	10,370	10,378	10,386	10,395	10,403	72,649

=====

Bevillingerne til menneskelige ressourcer og andre administrationsudgifter vil blive dækket ved hjælp af de bevillinger, som generaldirektoratet allerede har afsat til forvaltning af foranstaltningen, og/eller ved intern omfordeling i generaldirektoratet, eventuelt suppleret med yderligere bevillinger, som det ansvarlige generaldirektorat tildeles i forbindelse med den årlige tildelingsprocedure og under hensyntagen til de budgetmæssige begrænsninger.

3.2.4. Anslået behov for menneskelige ressourcer

- ☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af menneskelige ressourcer
- ☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af menneskelige ressourcer som anført herunder:

3.2.4.1. Finansieret over vedtaget budget

Overslag angives i årsværk

VEDTAGNE BEVILLINGER	År 2028	År 2029	År 2030	År 2031	År 2032	År 2033	År 2034
• Stillinger i stillingsfortegnelsen (tjenestemænd og midlertidigt ansatte)							
20 01 02 01 (i hovedsædet og i Kommissionens repræsentationskontorer)	45	45	45	45	45	45	45
20 01 02 03 (i EU-delegationerne)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (indirekte forskning)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (direkte forskning)	0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere)	0	0	0	0	0	0	0
• Eksternt personale (i årsværk)							
20 02 01 (KA og UNE under den samlede bevillingsramme)	10	10	10	10	10	10	10
20 02 03 (KA, LA, UNE og JMD i EU-delegationerne)	0	0	0	0	0	0	0
Budgetpost for administrativ støtte							
- i hovedsædet	5	5	5	5	5	5	5
06 01 04 - i EU-delegationerne	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (KA og UNE – indirekte forskning)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (KA og UNE – direkte forskning)	0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Udgiftsområde 7	0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Uden for udgiftsområde 7	0	0	0	0	0	0	0

I ALT		60	60	60	60	60	60	60
06 01 04	– i EU-delegationerne	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (KA og UNE – indirekte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (KA og UNE – direkte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Udgiftsområde 7		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Uden for udgiftsområde 7		0	0	0	0	0	0	0
I ALT		60	60	60	60	60	60	60

3.2.4.2. Finansieret over eksterne formålsbestemte indtægter (ikke relevant)

EKSTERNE FORMÅLSBESTEMTE INDTÆGTER		År 2028	År 2029	År 2030	År 2031	År 2032	År 2033	År 2034
Stillinger i stillingsfortegnelsen (tjenestemænd og midlertidigt ansatte)								
20 01 02 01 (i hovedsædet og i Kommissionens repræsentationskontorer)		0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (i EU-delegationerne)		0	0	0	0	0	0	0
(indirekte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
(direkte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere)		0	0	0	0	0	0	0
• Eksternt personale (i årsværk)								
20 02 01 (KA og UNE under den samlede bevillingsramme)		0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (KA, LA, UNE og JMD i EU-delegationerne)		0	0	0	0	0	0	0
Budgetpost for administrativ støtte [XX.01.YY.YY]	– i hovedsædet	0	0	0	0	0	0	0
	– i EU-delegationerne	0	0	0	0	0	0	0
(KA og UNE – indirekte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
(KA og UNE – direkte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Udgiftsområde 4		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Uden for udgiftsområde 4		0	0	0	0	0	0	0
I ALT		0	0	0	0	0	0	0

3.2.4.3. Samlet behov for menneskelige ressourcer

VEDTAGNE BEVILLINGER I ALT + EKSTERNE FORMÅLSBESTEMTE INDTÆGTER		År 2028	År 2029	År 2030	År 2031	År 2032	År 2033	År 2034
Stillinger i stillingsfortegnelsen (tjenestemænd og midlertidigt ansatte)								
20 01 02 01 (i hovedsædet og i Kommissionens repræsentationskontorer)		45	45	45	45	45	45	45

20 01 02 03 (i EU-delegationerne)		0	0	0	0	0	0	0
(indirekte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
(direkte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere)		0	0	0	0	0	0	0
• Eksternt personale (i årsværk)								
20 02 01 (KA og UNE under den samlede bevillingsramme)		10	10	10	10	10	10	10
20 02 03 (KA, LA, UNE og JMD i EU-delegationerne)		0	0	0	0	0	0	0
Budgetpost for administrativ støtte	- i hovedsædet	5	5	5	5	5	5	5
06 01 04	- i EU-delegationerne	0	0	0	0	0	0	0
(KA og UNE – indirekte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
(KA og UNE – direkte forskning)		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Udgiftsområde 4		0	0	0	0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Uden for udgiftsområde 4		0	0	0	0	0	0	0
I ALT		60	60	60	60	60	60	60

=====

Personalebehov til gennemførelse af forslaget (i årsværk):

	Skal dækkes af det nuværende personale i Kommissionens tjenestegrene	Ekstraordinært personalebehov*		
		Skal finansieres under udgiftsområde 4 eller Forskning	Skal finansieres over BA-posten	Skal finansieres af gebyrer
Stillinger i stillingsfortegnelsen	30	15	Ikke relevant	
Eksternt personale (KA, SNE og V)	2	8	5	

Beregningsmetode, opgavebeskrivelse og begrundet anmodning

GD JUST's personale, der arbejder med programmet for retlige anliggender 2021-2027, omfatter det operationelle personale, der arbejder på fuld tid med forvaltningen af programmet i alle faser af programcyklussen (arbejdsprogram, indkaldelser af forslag, evaluering, kontraktindgåelse og gennemførelse) og har initiativ- og kontrolroller, samt personale fra politiske enheder (der sikrer den faglige ekspertise) og personale, der varetager den overordnede koordinering og horisontale opgaver.

Skønnet over det operationelle personale, der arbejder med programmet, er baseret på en fordeling svarende til andelen af budgettet for retlige anliggender i forhold til det samlede programbudget, der forvaltes af GD'en, og som også omfatter CERV-programmet og forbrugerdelen af programmet for det indre marked.

Skønnet over personale fra politiske enheder er baseret på det store antal politikker og retsakter, der støttes af gennemførelsen af programmet for retlige anliggender, og dermed på inddragelsen af de politiske enheder på afgørende stadier i processen, såsom udarbejdelse af indkaldelser af forslag, projektudvælgelse og -gennemførelse.

Det operationelle, politiske og koordinerende personale udgør tilsammen 60 fuldtidsækvivalenter, herunder fem kontraktansatte, der finansieres uden for udgiftsområde 4 (tidligere BA-poster), hvilket anses for nødvendigt for effektivt at imødekomme den udvidede og mere arbejdskraftintensive portefølje – herunder navnlig initiativer såsom digitalisering af retsvæsenet, et øget antal finansielle operationer til gennemførelse af programmet og i overensstemmelse med programmets tematiske anvendelsesområde i henhold til de politiske retningslinjer.

Med udgangspunkt i det nuværende personaleniveau som reference og i betragtning af forøgelsen på 2,7 gange af bevillingsrammen for programmet for retlige anliggender i den næste FFR er de anmodede fuldtidsækvivalenter nødvendige for at sætte GD JUST i stand til at håndtere de foranstaltninger, der kræves for at nå de politiske mål for von der Leyen II-Kommissionen, idet programmet for retlige anliggender 2028-2034 er afgørende for at realisere Kommissionens ambitioner.

Der er ingen margin i de nuværende teams til yderligere at omfordele personale mellem funktioner uden at bringe Kommissionens troværdighed i fare med hensyn til at levere inden for GD JUST's kompetenceområder.

Tjenestemænd og midlertidigt ansatte	45
Eksternt personale	15

3.2.5. Oversigt over de anslåede virkninger for de digitale teknologirelaterede investeringer

Digitale bevillinger og IT-bevillinger I ALT	År	År	År	År	År	År	År	I ALT FFR 2028- 2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
UDGIFTSOMRÅDE 4								
IT-udgifter (organisationen /institutionen)	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	3,444
Subtotal UDGIFTSOMRÅ DE 4	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	3,444
Uden for UDGIFTSOMRÅDE 4								

Policy-IT-udgifter til operationelle programmer	37	37	37	37	37	37	37	259
Subtotal uden for UDGIFTSOMRÅDE 4	37	37	37	37	37	37	37	259
I ALT	37,492	37,492	37,492	37,492	37,492	37,492	37,492	262,444

3.2.6. Forenelighed med indeværende flerårige finansielle ramme

Initiativet er i overensstemmelse med forslaget til FFR 2028-2034.

3.2.7. Bidrag fra tredjemand

Forslaget/initiativet:

☒ indeholder ikke bestemmelser om samfinansiering med tredjemand

☐ indeholder bestemmelser om samfinansiering med tredjemand, jf. følgende overslag:

Bevillinger i mio. EUR (tre decimaler)

	År	År	År	År	År	År	År	I alt
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Angiv det organ, der deltager i samfinansieringen								
Samfinansierede bevillinger I ALT								

3.3. Anslåede virkninger for indtægterne

☒ Forslaget/initiativet har ingen finansielle virkninger for indtægterne

☐ Forslaget/initiativet har følgende finansielle virkninger:

☐ for egne indtægter

☐ for andre indtægter

☐ Angiv, om indtægterne er formålsbestemte

i mio. EUR (tre decimaler)

Indtægtspost på budgettet:	Bevillinger til rådighed i indeværende regnskabsår	Forslagets/initiativets virkninger						
		År 2028	År 2029	År 2030	År 2031	År 2032	År 2033	År 2034
Artikel								

For formålsbestemte indtægter angives det, hvilke af budgettets udgiftsposter der berøres.

[...]

Andre bemærkninger (f.eks. om, hvilken metode der er benyttet til at beregne virkningerne for indtægterne).

[...]

4. DIGITALE DIMENSIONER

4.1. Krav af digital relevans

Programmet for retlige anliggender har central digital betydning, da det fortsat vil finansiere en række IT-systemer på EU-plan, som understøtter grænseoverskridende retligt samarbejde. Disse systemer sikrer gennemførelsen af forskellige retlige instrumenter og den korrekte funktion af det grænseoverskridende retlige samarbejde.

Henvisning til kravet	Beskrivelse af kravet	Aktører, der er berørt eller omfattet af kravet	Processer på højt plan	Kategorier
Artikel 4	[...] teknisk og administrativ bistand til programmets gennemførelse, såsom til forberedelses-, overvågnings-, kontrol-, revisions- og evalueringsaktiviteter, institutionelle informations-teknologi-systemer og platforme ...	Europa-Kommissionen: Støtte-modtagere	Programgennemførelse gennem direkte tilskudsforvaltning	Digitale løsninger
Artikel 3, stk. 1	[...] samt digitaliseringen af retsvæsenet på EU-plan.	Europa-Kommissionen: Støtte-modtagere	Programgennemførelse, overvågning og evaluering	Digitale løsninger, data
Artikel 3, stk.	[...] fremme	Europa-	Formidling,	Digitale

	informations- og kommunikationsaktiviteter, herunder institutionel formidling af Unionens politiske prioriteter.			
--	--	--	--	--

4.2. Data

Type af data	Henvisning(er) til kravet	Standard og/eller specifikation (hvis relevant)
Lande, organisationer, budget, deltagere og prioriteter for hvert projekt	Artikel 4, artikel 3, stk. 1 og 2, litra b) og c) Forordning (EU) XXX [præstationsforordningen]	Kommissionens overvågnings- og rapporteringsværktøjer og databaser, herunder eGrants.

Tilpasning til den europæiske datastrategi

Bestemmelserne i forslaget understøtter interoperabilitet, genanvendelighed og sikker datadeling i overensstemmelse med den europæiske datastrategi. Når personoplysninger behandles (f.eks. deltagere), sker det i overensstemmelse med den generelle forordning om databeskyttelse (GDPR)¹. Arkitekturen er også i overensstemmelse med direktivet om åbne data², da relevante aggregerede ikkepersonoplysninger kan stilles til rådighed for forskere eller offentlige organer med henblik på videreanvendelse.

Overensstemmelse med EU's ramme for digital identitet

Forslaget er i overensstemmelse med EU's ramme for digital identitet, som muliggør sikker identifikation og anvendelse af elektroniske attesteringer af attributter til at verificere specifikke karakteristika eller kvalifikationer for enkeltpersoner, erhvervsdrivende og organisationer, herunder i forbindelse med retlige procedurer og retssager. Desuden vil forslaget være foreneligt med de kommende europæiske virksomhedstegnebøger, som yderligere vil muliggøre deling af attester i erhvervsmæssige sammenhænge, såsom i grænseoverskridende retssager, hvilket vil gøre det muligt for juridiske aktører og virksomheder sikkert og effektivt at dele verificerede oplysninger med domstole, offentlige myndigheder og andre partnere og dermed mindske de administrative byrder og øge tilliden til

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1024 af 20. juni 2019 om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (omarbejdning) (EUT L 172 af 26.6.2019, s. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>).

digitale retssystemer.

Tilpasning til engangsprincippet

De oprettede dashboards er kilden til sporbarhed og genanvendelighed af de data, der er tilgængelige fra programmets gennemførelse. Data kommer fra projektets livscyklusværktøjer/-dokumenter (f.eks. ansøgningsskemaer, slutrapporter, deltagerundersøgelser). Sporbarheden og genanvendeligheden af de data, der er tilgængelige fra programmets gennemførelse, vil blive sikret. Dataene vil blive registreret via projektets livscyklusdokumenter og gjort tilgængelige i overensstemmelse med bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) XXX [præstationsforordningen] om gennemsigtighed af oplysninger om programmets resultater og præstationer via den fælles portal.

Datastrømme

Type af data	Henvisning(er) til kravet eller kravene	Aktør, der leverer dataene	Aktør, der modtager dataene	Udløsende faktor for dataudvekslingen	Hyppighed (hvis relevant)
Lande, organisationer, budget, deltagere og prioriteter for hvert projekt	Artikel 4, artikel 3, stk. 1 og 2, litra b) og c) Forordning (EU) XXX [præstationsforordningen]	Støttemodtagere	Offentligheden, Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union	Forordning (EU) XXX [præstationsforordningen]: Artikel XXX (overvågning) og artikel XXX (gennemførelsesrapport og retrospektive evalueringer). Regelmæssig programrapportering	Forordning (EU) XXX [præstationsforordningen]: Artikel XXX (overvågning) og artikel XXX (gennemførelsesrapport og retrospektive evalueringer).

Generel bemærkning:

Udvekslingen af data mellem medlemsstaterne er af afgørende betydning for, at de forskellige initiativer inden for digitalisering af retsvæsenet bliver en succes. En række initiativer er afhængige af data og deres tilgængelighed. Et godt eksempel er EU-strategien for digitalisering af retsvæsenet, der efter planen skal vedtages inden udgangen af 2025. Et andet eksempel på udveksling af data er det europæiske retlige dataområde³, som har til formål at sikre tilgængeligheden af retslige data, herunder med henblik på træning af AI. Alle disse systemer vil blive støttet og opretholdt gennem programmet for retlige anliggender.

³ <https://data.europa.eu/da/ELDS>.

4.3. Digitale løsninger

Digital løsning	Henvisning(er) til kravet eller kravene	Vigtigste fore-skrevne funktioner	Ansvarligt organ	Hvordan sikres tilgængelighed?	Hvordan overvejes muligheden for videre-anvendelse?	Brug af AI-teknologier (hvis relevant)
Digital løsning nr. 1 – Platform til direkte tilskudsforvaltning	Artikel 4	Direkte tilskudsforvaltning	Europa-Kommis-sionen	I overensstemmelse med Kommissionens standard	//	Platformen skal udnytte kunstig intelligens, hvor det er relevant, og overholde forsigtighedsprincippet.
Digital løsning nr. 2 – Platform(e) til støtte for programmet	Artikel 3, stk. 1 og stk. 2, litra b) og c), samt artikel 4	Formidling af programmets resultater	Europa-Kommis-sionen	I overensstemmelse med Kommissionens standard	//	Platformen(e) skal udnytte kunstig intelligens, hvor det er relevant, og overholde forsigtighedsprincippet.
Digital løsning nr. 1 – Platform til direkte tilskudsforvaltning						
Digital politik og/eller sektorspecifik politik (hvis relevant)				Beskrivelse af overensstemmelse		
AI-forordningen⁴				Når Kommissionen anvender kunstig intelligens, vil den sikre overholdelse af forordningen om kunstig intelligens.		

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens), (EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).

EU's cybersikkerhedsramme⁵	Uden at det berører forordning (EU) 2016/679, sikrer Europa-Kommissionen sikkerheden, integriteten, ægtheden og fortroligheden af de oplysninger, der indsamles og lagres med henblik på denne forordning.
EU's ramme for digital identitet, europæiske virksomhedstegnebøger	I overensstemmelse med EU's ramme for digital identitet skal Kommissionen sikre, at tilskudsforvaltningsplatformen er interoperabel med EU's digitale identitetstegnebøger og de kommende europæiske virksomhedstegnebøger for at muliggøre identifikation, autentifikation, udveksling af elektroniske attesteringer af attributter og anvendelse af tillidstjenester.
Den fælles digitale portal⁶ og IMI⁷	Ikke relevant
Andre	Ikke relevant

Digital løsning nr. 2 – Platform(e) til støtte for programmet

Digital politik og/eller sektorspecifik politik (hvis relevant)	Beskrivelse af overensstemmelse
AI-forordningen	Når Kommissionen anvender kunstig intelligens, vil den sikre overholdelse af forordningen om kunstig intelligens.
EU's cybersikkerhedsramme	Uden at det berører forordning (EU) 2016/679, sikrer Europa-Kommissionen sikkerheden, integriteten, ægtheden og fortroligheden af de oplysninger, der indsamles og lagres med henblik på denne forordning.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2023/2841 af 13. december 2023 om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer (EUT L, 2023/2841, 18.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj>).

⁶ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-digital-gateway_en.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1024/2012 af 25. oktober 2012 om administrativt samarbejde via informationssystemet for det indre marked og om ophævelse af Kommissionens beslutning 2008/49/EF ("IMI-forordningen") (EUT L 316 af 14.11.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1024/oj>).

<i>EU's ramme for digital identitet, europæiske virksomhedstegnebøger</i>	I overensstemmelse med EU's ramme for digital identitet skal Kommissionen sikre, at disse platforme er interoperable med EU's digitale identitetstegnebøger og de kommende europæiske virksomhedstegnebøger for at muliggøre identifikation, autentifikation, udveksling af elektroniske attesteringer af attributter og anvendelse af tillidstjenester.
<i>Den fælles digitale portal og IMI</i>	Ikke relevant
<i>Andre</i>	Ikke relevant

Generel bemærkning:

Programmet for retlige anliggender vil fortsat finansiere en række digitale løsninger, som er blevet udviklet i årenes løb, samt støtte udviklingen af nye IT-systemer. Nogle eksempler på IT-systemer, som vil blive finansieret af videreførelsen af programmet for retlige anliggender, er den europæiske e-justiceportal, som er en kvikskranke for alle retlige spørgsmål, og det decentrale IT-system, der er udviklet i henhold til forordning (EU) 2023/2844⁸ til digitalisering af det grænseoverskridende retlige samarbejde. Programmet for retlige anliggender anvendes til at finansiere IT-systemer på EU-plan, der udspringer af retlige instrumenter eller af medlemsstaternes frivillige samarbejde. I begge tilfælde er der tale om systemer af stor politisk og operationel betydning for medlemsstaterne, som understøtter retsvæsenets gnidningsløse daglige funktion ved at øge effektiviteten og sikre interoperabilitet.

4.4. Vurdering af interoperabilitet

Interoperabilitet er afgørende for de forskellige IT-systemers og It-værktøjers succes. Programmet for retlige anliggender fremmer interoperabiliteten af nationale systemer for at lette deres sammenkobling på EU-plan og muligheden for at udvikle decentraliserede systemer, hvilket fremmer det grænseoverskridende samarbejde. Systemer, der udvikles på EU-plan, oprettes med det formål, at alle medlemsstater skal kunne forbinde deres nationale systemer til et centralt system, men primært med hinanden, ved at anvende fælles vedtagne digitale proceduremæssige standarder som fastsat i digitaliseringsforordningen. Løsningen på EU-plan skal være interoperabel i sig selv for at muliggøre og understøtte integrationen med eksisterende og nyudviklede nationale løsninger.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2844 af 13. december 2023 om digitalisering af retligt samarbejde og adgang til domstolsprøvelse i grænseoverskridende civil-, handels- og strafferetlige sager og om ændring af visse retsakter inden for retligt samarbejde (EUT L, 2023/2844, 27.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).

4.5. Foranstaltninger til støtte for digital gennemførelse

I forbindelse med den fremtidige planlægning foreskriver alle retlige instrumenter et vist digitaliseringsniveau, eller der er en forventning om, at de gør det. Dette vil skabe en forpligtelse for EU til at udvikle nye systemer og løsninger, men også for medlemsstaterne til at tilslutte sig disse systemer. I denne forbindelse vil programmet for retlige anliggender støtte den digitale gennemførelse gennem forskellige foranstaltninger. Dette kan omfatte IKT-udbudsprocedurer, intern udvikling af løsninger på EU-plan og støtte til medlemsstaterne i form af udveksling af ekspertise, ydelse af tilskud til foranstaltninger eller andet.